

II.

STATISTISKA AVDELNINGEN.

Stadens¹⁾ indelning i vissa områden, distrikt m. m.

(Jfr översiktskartorna sid. 436—446.)

Stadsdelar.¹⁾

Inom det äldre stadsområdet. Staden mellan broarna: Stadsholmen. — Riddarholmen. — Strömsborg. — Helgeandsholmen. — Skeppsholmen. — Kastellholmen. — Beckholmen. — Djurgården: Valdemarsön eller kungl. Djurgården söder om Djurgårdsbrunnsviken och Djurgårdsbrunnskanalen (inkl. »Djurgårdsstaden»). — Kungsholmen. — Långholmen. — Södermalm. — Norrmalm: området mellan Nybrohamnen, Birgerjarlgatan, Tegnérsgatan, Tegnérslundens norra sidogata, Upplandsgatan, Tegnérsgatan till Barnhusviken och vattenlinjen utmed Barnhusviken, Klara sjö, Riddarfjärden, Norrström och Nybroviken till Nybrohamnen. — Vasastaden: området mellan Barnhusviken från Tegnérsgatan, Karlbergsjön till Karlbergs slott, stadsgränsen till Stallmästaregården, Brunnsviken till Roslagsplan, Birgerjarlgatan, Tegnérsgatan, Tegnérslundens norra sidogata, Upplandsgatan och Tegnérsgatan ut till Barnhusviken. — Östermalm: området mellan Nybrohamnen, Birgerjarlgatan, Roslagsplan, gamla stadsgränsen, Valhallavägen och dess förlängning ned till Strandvägen i Engelska kyrkans närhet, vattenlinjen utmed Djurgårdsbrunnsviken, Ladugårdslandsviken och Nybroviken till Nybrohamnen. — Ladugårdsgärdet: södra delen av Norra Djurgården samt Värtahamnen, med gräns i Sturevägen och Lidingövägen. — Hjorthagen: området mellan Lidingövägen, Sturevägen, Störängsvägen, Gasverksvägen till Fiskartorpsvägen, en linje därifrån till Husarvikens sydvästra ände samt Husarviken och Lilla Värtan. — Vetenskapsstaden: återstående, norra delen av Norra Djurgården.

Inom Bromma församling. Stora Essingen. — Lilla Essingen. — Traneberg. — Ulvsunda. — Appelviken. — Smedslätten. — Ålsten. — Nockeby. — Åkeshov. — Ängby. — Beckomberga. — Bromma kyrka. — Bällsta. — Riksby. (Beträffande ifrågavarande områdens belägenhet och gränser hänvisas till översiktskartan sid. 436; jfr även anm. nedan.)

Inom Brännkyrka församling. Reimers holme. — Årsta holmar. — Liljeholmen. — Ekensberg. — Vinterviken. — Midsommarkransen. — Årsta. — Enskede. — Skarpnäck. — Herrhagen. — Stureby. — Västberga. — Långbro. — Hägersten. — Mälarhöjden. — Jakobsberg. — Sätra. — Långsjö. — Älvsjö. — Örby. — Fageråsjö. — Farstanäset: den till Stockholms stad hörande delen av den i sjön Magelungen från sydväst utskjutande halvön med samma namn. — Farsta. — Hökarängen. — Sköndal. — Orhem. — Skrubba. (Beträffande ifrågavarande områdens belägenhet och gränser hänvisas till översiktskartan sid. 436; jfr även anm. nedan.) *Överståthållarämbetets resolution den 23 dec. 1926, med ändring den 10 jan. 1928.*

Anm. Begränsningslinjerna för områdena inom Bromma och Brännkyrka äro, med undantag av de sträckor, som beröra naturligt avgränsade eller redan stadsplanlagda områden, endast approximativa och torde, i den mån stadsplan utlägges för resp. områden, efter hand undergå jämkningar. (Jfr Utl. 1926: nr 352.)

Församlingar.

Storkyrkoförsamlingen eller Nikolai församling: staden mellan broarna jämte Riddarholmen, Strömsborg och Helgeandsholmen. — Klara församling; gränser: Klara Mälarstrand, Ström-, Malmtors-, Malmkillnads- och Tunnelgatorna, Barnhusstranden och Klara strand. — Kungsholms eller Ulrika Eleonora församling: Kungsholmen öster om Inedals-, Park-, Kronobergs-, Hantverkare- och St Eriksgatorna. — St Görans församling: Kungsholmen väster om Inedals-, Park-, Kronobergs-, Hantverkare- och St Eriksgatorna. — Adolf Fredriks församling; gränser: Tunnel-, Malmkillnads-, Döbelns-, Kungstens-, Dala- och Tegnérsgatorna samt Barnhusstranden. — Gustav Vasa församling; gränser: Tegnér-, Dala-, Kungstens-, Döbelns- och Odengatorna, Sveavägen, Frej-, Hälsinge-, Oden- och St Eriksgatorna samt Barnhusstranden. — Matteus församling; gränser: St Eriks-, Oden-, Hälsinge- och Frejgatorna, Sveavägen och dess förlängning, stadsplanegränsen och Rörstrand. — Jakobs församling; gränser: Birgerjarls-, Kungs-, Malmkillnads-, Malmtors- och Strömgatorna, Blasieholmen samt Skepps- och Kastell-

¹⁾ Fr. o. m. år 1930 skall viss del av Nacka kommun införlivas med Stockholm (jfr sid. 279).

holmarna. — Johannes församling; gränser: Kungs- och Birgerjarlsgatorna, stranden utmed Brunnsviken, Sveavägens förlängning, Sveavägen, Oden-, Döbelns- och Malmkillnadsgatorna. — Engelbrekts församling; gränser: Birgerjarls-, Grevture-, Humlegårds- och Brahegatorna, Valhalla- och Sturevägarna samt Värtan (men ej frihamnen), Hjorthagen och norra delen av Norra Djurgården. — Hedvig Eleonora församling; gränser: Strandvägen, Skepparegatan, Valhallavägen, Brahe-, Humlegårds-, Grevture- och Birgerjarlsgatorna. — Oscars församling; gränser: Sture- och Valhallavägarna, Skepparegatan och Strandvägen samt Djurgårdsön och södra delen av Norra Djurgården (med frihamnen). — Katarina församling; gränser: Södermalmstorg, Göt- och Högbergsgatorna, järnvägen, Timmermans-, Blekinge- och Torkel Knutssonsgatorna, Årstatorget, Årsta strand, Götgatan, Ringvägen, Renstjärnasgatan, Stadsgården och Karl Johans torg. — Sofia församling; gränser: Stadsgården, Renstjärnasgatan, Ringvägen, Götgatan, Hammarby sjö och Danvikskanalen.¹⁾ — Maria Magdalena församling; gränser: Torkel Knutssons-, Volmar Yxkulls- och Rosenlundsgatorna, järnvägen, Högbergs- och Götgatorna, Södermalms-torg och Söder Mälarstrand. — Högalids församling; gränser: Årsta strand, Årstatorget, Torkel Knutssons-, Blekinge- och Timmermansgatorna, järnvägen, Rosenlund-, Volmar Yxkulls- och Torkel Knutssonsgatorna, Söder Mälarstrand, stranden utmed Liljeholmsviken samt Långholmen. — Brännkyrka församling: förutv. Brännkyrka socken (i ecklesiastikt hänseende införlivad med Stockholms stad fr. o. m. den 1 maj 1914).¹⁾ — Bromma församling: förutv. Bromma socken (i ecklesiastikt hänseende införlivad med Stockholms stad fr. o. m. den 1 maj 1917). *Kungl. brev den 16 nov. 1888, 15 april 1904, 2 juni 1905, 16 mars 1906, 10 juni 1912, 31 dec. 1913 och 27 april 1917 samt kungl. resolutioner den 20 juni 1924, vilka sistnämnda trädde i kraft den 1 jan. 1925.*

[Rotar.]

[*Ann.* Stadens indelning i rotar upphörde den 1 juli 1926 (jfr sid. 86). Då emellertid roteindelningen alltjämt torde vara av ett visst intresse och bl. a. fortfarande delvis ligger till grund för stadens indelning i några hänseenden, har det ansetts lämpligt att tills vidare i kommunalkalendern intaga en redogörelse för densamma, sådan den förefanns den 30 juni 1926.

1:a, Storkyrkoroten: staden mellan broarna jämte Riddarholmen, Strömsborg och Helgeandsholmen. — 2:a och 3:e, Klararoten; gränser: Klara Mälarstrand, Ström-, Malm-torgs-, Malmkillnads- och Tunnelgatorna, Barnhusstranden och Klara strand. — 4:e, Kungsbro-roten; gränser: Agne-, Hantverkaregatorna, Kungsholmstorg, Norr Mälarstrand, Klara sjö och Barnhusviken. — 17:e, Kronobergsroten; gränser: Kungsholmstorg, Hantverkare-, Agnegatorna, Kungsholms strand, Inedals-, Park-, Kronobergs-, Hantverkare-, St Eriks-gatorna och Norr Mälarstrand. — 23:e, Karlsviksroten; gränser: St Eriks-, Hantverkare-, Kronobergs-, Park-, Inedalsgatorna, Kungsholms strand, Fridhemsgatan, Rålambstorg och Norr Mälarstrand. 29:e, Kristinebergssroten: Kungsholmen väster om Rålambstorg och Fridhemsgatan. — 5:e, Tegnérssroten; gränser: Tunnel-, Malmkillnads-, Döbelns-, Tegnérsgatorna, Tegnérslunden, Upplands-, Kammakaregatorna och Barnhusstranden. — 18:e, Teknologroten; gränser: Kammakare-, Upplandsgatorna, Tegnérslunden, Tegnérss-, Döbelns-, Kungstens-, Dala-, Tegnérsgatorna och Barnhusstranden. — 6:e, Observatorieroten; gränser: Kungstens-, Döbelns-, Odengatorna, Sveavägen, Frej-, Norrtulls-, Oden- och Västmannagatorna. — 22:a, Vasaroten; gränser: Tegnérss-, Dala-, Kungstens-, Västmannas-, Oden-, Norrtulls-, Frej-, Hälsinge-, Oden- och St Eriks-gatorna samt Barnhusstranden. — 26:e, Norrtullsroten; gränser: Karlbergsvägen, Hälsinge-, Frejgatorna, Sveavägen och dess förlängning samt stadsplanegränsen till Karlbergsvägen. — 27:e, Karlbergssroten; gränser: Rörstrand, stadsplanegränsen, Karlbergsvägen, Vikinga-, Tomtebo-, Birka-, Rörstrands- och St Eriks-gatorna. — 30:e, Birkaroten; gränser: Rörstrandsgatan, St Eriks plan, Oden-, Hälsingegatorna, Karlbergsvägen, Vikinga-, Tomtebo- och Birkagatorna. — 7:e, Jakobsroten; gränser: Ström-, Malm-torgs-, Malmkillnads-, Kungs- och Birgerjarlsgatorna samt Skepps- och Kastellholmarna. — 8:e, Roslagsroten; gränser: Malmkillnads-, Döbelns-, Oden-, Birgerjarlsgatorna, Roslagstorg, Birgerjarls- och Kungsgatorna. — 21:a, Vanadisroten; gränser: Sveavägen och dess förlängning, stranden utmed Brunnsviken, Birgerjarls- och Odengatorna. — 9:e, Humlegårdsroten; gränser: Grevture-, Humlegårds-, Brahegatorna, Valhallavägen, Uggleviksgatan, Karlavägen, Engelbrekts-, Stenbocks-, Eriksbergs- och Birgerjarlsgatorna. — 28:e, Eriksbergs-roten; gränser: Birgerjarls-, Eriksbergs-, Stenbocks-, Engelbrektsgatorna, Karlavägen, Uggleviksgatan, Valhalla- och Sturevägarna samt Värtan (men ej frihamnen), Hjorthagen och norra delen av Norra Djurgården. — 10:e, Nybroroten; gränser: Sibyllegatan, Valhallavägen, Brahe-, Humlegårds-, Grevture- och Birgerjarlsgatorna. — 11:e, Artilleri-roten; gränser: Strandvägen, Skepparegatan, Valhallavägen och Sibyllegatan. — 20:e, Narvaroten; gränser: Sture-, Valhalla-, Värta-, Narvavägarna, Linné-

¹⁾ Enligt kungl. brev den 22 mars 1929 skola vissa delar av Nacka socken fr. o. m. år 1930 införlivas med Sofia och Brännkyrka församlingar (jfr sid. 279).

och Grevmagnigatorna samt Djurgårdsön och södra delen av Norra Djurgården (med frihamnen). — 24:e, Karlaroten; gränser: Skepparegatan, Strandvägen, Grevmagni-, Linnégatorna, Narvavägen, Karlplan, Värtavägen, Valhallavägen till Skepparegatan. — 13:e, Stadsgårdsroten; gränser: Södermalmstorg, Göt-, Högbergsgatorna, järnvägen, Timmermans-, Folkunga-, Renstjärnsgatorna, Stadsgården och Karl Johans torg. — 14:e, Katarina mellanrote; gränser: Renstjärnas-, Bonde-, Östgöta-, Skåne-, Göt- och Folkungagatorna. — 25:e, Nytorgsroten; gränser: Renstjärnsgatan, Ringvägen, Göt-, Skåne-, Östgöta- och Bondegatorna. — 36:e, Helgaroten; gränser: Göt-, Folkunga-, Timmermans-, Blekinge- och Torkel Knutssonsgatorna, Årstatorget samt Årsta strand. — 12:e, Sofiaroten; gränser: Stadsgården, Renstjärnsgatan, Ringvägen, Götgatan, Hammarby sjö och Danvikskanalen. — 15:e, Maria kyrkorote; gränser: Horns-, Timmermansgatorna, järnvägen, Högbergs- och Götgatorna. — 19:e, Skinnarviksroten; gränser: Söder Mälarstrand, Torkel Knutssons-, Volmar Yxkulls-, Rosenlundgatorna, järnvägen, Timmermans-, Hornsgatorna, Södermalmstorg. — 16:e, Tantoroten; gränser: Årstatorget, Torkel Knutssons-, Blekinge-, Timmermansgatorna, järnvägen, Rosenlund-, Volmar Yxkulls-, Torkel Knutssonsgatorna, Söder Mälarstrand, Ringvägen, Hornsgatan samt Årsta strand. — 31:a, Heleneborgsroten; gränser: Söder Mälarstrand, Ringvägen, Hornsgatan och stranden utmed Liljeholmsviken samt Långholmen. — 32:a, Enskederoten: östra delen av Brännkyrka församling, begränsad i väster av 34:e rotens gräns mellan egendomarna Sundsberg, Enskede, Östberga, Ersta (Stureby) och Örby i 32:a roten samt egendomarna Årsta, Västberga, Solberga och Alvsjö i 34:e roten. — 33:e, Liljeholmsroten: nordvästra delen av Brännkyrka församling med gräns i öster, söder och väster till 34:e roten. — 34:e, Årstaroten: västra delen av Brännkyrka församling med gräns i öster till 32:a roten samt i norr och nordväst till Årstaviken, Liljeholmens järnvägsområde och stora landsvägen till Södertälje, räknat från Liljeholmens skola till lägenheten »Stå fast» inom Nybohov. Därifrån går gränsen västerut mellan Nybohov och Aspudden i 33:e roten samt Midsommarbransen, Tellusborg och Hägersten i 34:e roten till Mälaren. — 35:e, Brommaroten: förutvarande Bromma kommun.]

Postutdelningsområden.

St.: Storkyrkoförsamlingen. — *C.:* Klara, Kungsholms och S:t Görans församlingar, av Adolf Fredriks församling den del, som ligger söder om Kammakaregatan, Jakobs församling utom Skepps- och Kastellholmarna samt Johannes församling söder om Kammakaregatan. — *Va.:* återstoden av Adolf Fredriks församling, Gustav Vasa och Matteus församlingar, återstoden av Johannes församling samt den del av Engelbrekts församling inom stadens planlagda område, som ligger norr om Odengatan. — *Ö.:* återstoden av Engelbrekts församling inom stadens planlagda område samt Hedvig Eleonora församling och Oscars församling inom stadens planlagda område, Djurgården väster om Sirishov och Valdemarsudde samt Skepps- och Kastellholmarna. — *Sö.:* Katarina, Sofia, Maria och Högälids församlingar. *Postdirektionens i Stockholm beslut den 12 dec. 1918 och 6 april 1926*, av vilka det senare trädde i kraft den 15 aug. 1927.

Anm. Stockholms lokalportoområde omfattar Stockholms stad med Brännkyrka och Bromma församlingar, ävensom Solna, Spånga, Danderyds och Nacka socknar, städerna Djursholm, Lidingö och Sundbyberg samt Hässelby villastads, Stocksunds och Saltsjöbadens köpingar. *Postdirektionens i Stockholm beslut den 20 dec. 1918.*

Polisvakttdistrikt.

1. Storkyrkoförsamlingen. — 2. Maria och Högälids församlingar. — 3. Kungsholms, S:t Görans och Bromma församlingar. — 4. Klara församling. — 5. Adolf Fredriks, Gustav Vasa- och Matteus församlingar. — 6. Jakobs församling samt av Johannes församling det område, som ligger söder om Brunnsgatan. — 7. Hedvig Eleonora och Oscars församlingar samt det område av Engelbrekts församling, som ligger öster om Engelbrektskatan och söder om Valhallavägen. — 8. Katarina och Sofia församlingar. — 9. Johannes församling utom det område, som tillhör 6:e distriktet, samt Engelbrekts församling utom det område, som tillhör 7:e distriktet. — 10. Brännkyrka församling. *Överståthållarämbetets order den 15 okt. 1890, 28 nov. 1906, 27 dec. 1912, 9 dec. 1913, 22 dec. 1915 och 24 dec. 1926.*

Gammal och ny stadsdel m. m.

Byggnadsordningen för Stockholms stad av den 13 dec. 1890 (med senare ändringar) beskriver ny stadsdel på följande sätt (det övriga utgör gammal stadsdel; uppdelningen har avseende på byggnadsättet):

»§ 3. Såsom nya stadsdelar enligt byggnadsstadgan för rikets städer och denna byggnadsordning anses på grund av kungl. maj:ts givna bestämmelser de stadsdelar, som ligga utanför en gränslinje, dragen i *de norra stadsdelarna*: från mitten av Skeppsholmsbron över Nybroviken och Strandvägen till Grevmagnigatan, längs denna till Storgatan, längs denna till Styrmansgatan,

längs denna till Linnégatan, längs denna till Sturegatan, längs denna till Humlegårdsgatan, längs denna till Birgerjarlsgratan, längs denna till Jutas backe, längs denna över Johannesgatan och vidare i rak linje till Döbelnsgatan, längs denna till Markvardsgatan, längs denna till Saltmätargatan, längs denna till Kungstensgatan, längs denna till Drottninggatan, längs denna till Kamakaregatan, längs denna till Torsgatan, längs denna till Barnhusgatan, längs denna till Vasagatan, längs denna till Gamla [Kungsholms]brogatan, längs denna och Kungsholmsgatan till Pipersgatan, längs denna till Bergsgatan, längs denna till Scheelegatan samt slutligen längs denna och Kungsholmsborg över Norr Mälarstrand till Mälaren samt å *Södermalm*: från Saltsjön i förlängning av Renstjärnsgatan över Stadsgården till Fjällgatan och vidare längs Renstjärnsgatan till Tjärhovsgatan, längs denna till Nytorpgatan, längs denna till Skånegatan, längs denna till Östgötagatan, längs denna till Bondegatan, längs denna till Götgatan, längs denna till Åsögatan, längs denna till Västgötagatan, längs denna norrut till Folkungagatan, vidare längs denna gata åter till Götgatan, längs denna till Bangårdsgatan, längs denna till Björngårdsgatan, längs denna till Fatbursgatan, längs denna till Svedenborgsgatan, längs denna till Prästgårdsgatan, längs denna åter till Björngårdsgatan, längs denna till S:t Paulsgatan, längs denna till Torkel Knutssongatan, längs denna till Skinnarviksgatan, längs denna till Duvogräuden, längs denna till Badstugatan, längs denna till Bellmansgatan samt slutligen i dennas förlängning utefter hissbyggnadens östra gavel över Söder Mälarstrand till Mälaren.»

§ 52. I följande delar av staden må, utan rubbning av vad i § 35 är bestämt angående de där tillåtna träbyggnader, under nedan nämnda villkor byggnader uppföras dels av trä, dels av resvirke och tegel, eller så kallade korsvirkeshus, nämligen: *i de norra stadsdelarna* de delar, som ligga utanför gränslinjer, dragna dels från Brunnsviken längs den utdragna Sveavägen till Surbrunnsgatan samt vidare längs denna gata till Valhallavägen, dels från stadens gräns utanför Norrtull längs Västmannagatan till Tegnérsgatan, vidare längs denna gata till [Klara-] Barnhusviken, vidare å andra sidan viken längs Agnegatan till Fleminggatan, längs denna till Pilgatan samt slutligen längs denna till Mälaren; *på Södermalm* de delar därav, som ligga utanför gränslinjer, dragna från Mälaren längs Ringvägen till Krukmakaregatan, längs denna till Torkel Knutssongatan, längs denna till järnvägen, längs denna till Västgötagatan, längs denna till Ölands-gatan, längs denna till Östgötagatan, längs denna till Skånegatan, längs denna till Ploggatan, längs denna till Bondegatan samt längs denna till Hammarby sjö; *kungl. Djurgården* med undantag *dels* av Djurgårdsstaden, *dels* av det område, som begränsas i norr av Valhallavägens förlängning från Jungfruatan österut till Banérgatans förlängning från Karlavägen norrut, i öster av den sålunda förlängda Banérgatan samt i övrigt av stadens förutvarande planlagda område, *dels* av det område, som begränsas av en i fortsättning med Linnégatan österut i brutna linjer dragen gata till en öppen plats vid Djurgårdsbrunnsviken samt i övrigt av nämnda vik och stadens förutvarande planlagda område.»

Enligt § 53 gälla särskilda byggnadsföreskrifter för följande områden: å Kungsholmen för område vid Stadshagen och inom delar av kvarteret Båten, å Södermalm inom kvarteret Harven och delar av kvarteret Huggjärnet och Monumentet, å Norrmalm inom kvarteret Flugsnapparen, Sidensvansen, delar av kvarteret Skatan, kvartererna Smedjan, Sländan, Sigyn, Humleboet, Verdandi, Bikupan, Myrstacken, Loke, Vingen, Motorn och Åssjan, å Östermalm för område vid Karlplan och inom kvartererna Tofslärkan, Trädlärkan, Sånglärkan, Ioplärkan, Diplomaten, Ambassadören och Brandvaken, i Djurgårdsstaden för område söder om Allmänna gränd och inom kvartererna Skeppsholmsviken och Konsthallen, ävensom för stadsplanlagda delar av Brännkyrka och Bromma.

Lagen den 12 maj 1917 om fastighetsbildning i stad (dessförinnan stadsplanlagen av år 1907) medger i kap. 1 § 2 stadsfullmäktige rätt att för *vissa områden* besluta särskilda byggnadsbestämmelser, vilka (utom beträffande vissa smärre jämkningar i redan fastställda bestämmelser) skola underställas kungl. maj:ts prövning. Sådana byggnadsbestämmelser hava av kungl. maj:tt fastställts för ett stort antal enskilda kvarter och större områden i staden. (En förteckning över dem finnes intagen i samlingsregistret till Kommunal författningssamling för Stockholm 1862—1925 samt i senare årsregister, ordet »Byggnadsbestämmelser».)

Sotningstrakter.

1. S:t Görans församling och delar av Kungsholms eller Ulrika Eleonora församling med gräns i Polhemsgatan från Kungsholms strand till Fleminggatan, denna till Inedalsgatan, denna till Parkgatan, denna till Kronobergsgatan, denna till Hantverkaregatan, denna till S:t Eriksgatan och denna till Mälaren. — 2. Återstående delen av Ulrika Eleonora församling samt av Klara församling kvartererna Saluhallen, Blekholmen norra och södra. — 3. Adolf Fredriks församling. — 4. Gustav Vasa församling. — 5. Västligaste delen av Matteus församling med gräns i S:t Eriksgatan, Solnavägen och Norrtullsgatan. — 6. Återstoden av Matteus församling. — 7. Johannes församling med undantag av kvarteren Sparven, Käkenhusen, Polacken och Väder-

kvarnen. — 8. Delar av Engelbrekts församling med gräns: Valhallavägen österut till Sturegatan, Sturegatan till Karlavägen, Karlavägen till Brahegatan, Brahegatan till Humlegårdsgatan, Humlegårdsgatan till Biblioteksgatan, Biblioteksgatan till Birgerjarlsgratan och Birgerjarlsgratan till Valhallavägen. — 9. Delar av Hedvig Eleonora och Oscars församlingar med gräns: Sibyllegatan norrut till Östermalmstorg, Östermalmstorg till Nybrogatan, Nybrogatan till Valhallavägen, Valhallavägen till Sturevägen, Sturevägen till Lidingövägen, Lidingövägen till brofästet vid Lidingöbron, Värtan, Frihamnsvägens förlängning norr om tullhuset, Frihamnsvägen till Valhallavägen, Valhallavägen till Hjorthagsvägen, Hjorthagsvägen till Karlaplan, Karlaplan till Karlavägen, Karlavägen till Grevgatan, Grevgatan till Storgatan, Storgatan till Skepparegatan, Skepparegatan till Strandvägen samt Strandvägen till Sibyllegatan. — 10. Delar av Oscars församling med gräns: Skepparegatan norrut till Storgatan, Storgatan till Grevgatan, Grevgatan till Karlavägen, Karlavägen till Karlaplan, Karlaplan till Hjorthagsvägen, Hjorthagsvägen till Valhallavägen, Valhallavägen till Frihamnsvägen, Frihamnsvägen till Värtan, Frihamnsvägens förlängning norr om tullhuset, Värtan, Djurgårdsbrunnskanalen, Djurgårdsbrunnsviken, Strandvägen till Skepparegatan. — 11. Jakobs församling med undantag av Skepps- och Kastellholmarna samt av Johannes församling kvarteren Sparven, Kåkenhusen, Polacken och Väderkvarnen och av Engelbrekts församling kvarteren Ladugårdsgrinden och Sperlingens backe. — 12. Klara församling med undantag av kvarteren Saluhallen, Blekholmen norra och södra. — 13. Storkyrkoförsamlingen jämte Skepps- och Kastellholmarna samt det område av Djurgården, som begränsas av Djurgårdsbrunnsviken, Djurgårdsbrunnskanalen och Saltsjön. — 14. Delar av Katarina och Sofia församlingar med gräns i Södermalmstorg, Götgatan, Högbergsgatan, Östgötagatan, Äsöatan, Borgmästaregatan och Bondegatan till Hammarby sjö. — 15. Delar av Katarina och Sofia församlingar, begränsade av Bondegatan från Hammarby sjö, Borgmästaregatan, Äsöatan, Östgötagatan, Tjärhovsgatan, Götgatan, Blekingegatan och Östgötagatan till Hammarby sjö. — 16. Delar av Maria och Högalids församlingar med gräns i Södermalmstorg, Hornsgatan, Torkel Knutssonsgatan, Brännkyrkagatan och Långholmsgatan. — 17. Delar av Maria och Högalids församlingar med gräns i Hornsgatan från Årstaviken, Långholmsgatan, Brännkyrkagatan, Torkel Knutssonsgatan, Hornsgatan, Götgatan, Högbergsgatan, Svedenborgsgatan och Volmar Ykullsgatan till Årstaviken. — 18. Liljeholmens förutvarande municipalsamhälle med Aspudden, Charlottenburg, Gröndal, Reimers holme och Tellusborg samt västligaste delen av Brännkyrka församling i övrigt med gräns i stora landsvägen från Liljeholmen till Fruängen, även om inom Högalids församling Långholmen samt det väster om Långholmsgatan och norr om Hornsgatan belägna området. — 19. Av Katarina och Sofia församlingar det intill Årstaviken och Hammarby sjö belägna område, som begränsas av Östgötagatan, Blekingegatan och gränsen till Högalids församling; Årsta holmar samt mellersta delen av Brännkyrka församling, med gräns: Liljeholmens förutvarande municipalsamhälles gräns samt stora landsvägen från Liljeholmen till Fruängen, stadsgränsen till Fagersjö, Örby förutvarande municipalsamhälles gräns till gränsen mellan Örby villastad och området Stureby (Ersta), denna gräns till landsvägen Örby—Skanstull, landsvägen Örby—Skanstull. — 20. De delar av Katarina, Maria och Högalids församlingar, som ej tilldelats 14:de—19:de trakterna. — 21. Östra delen av Bromma församling, omfattande Smedslätten, Äppelviken, Stora Mossen, delar av Ulvsunda trädgårdar samt öster om dessa områden belägna delar jämte Stora och Lilla Essingen. — 22. *Ej mindre* delar av Engelbrekts och Hedvig Eleonora församlingar med gräns: Brahegatan norrut till Karlavägen, Karlavägen till Sturegatan, Sturegatan till Valhallavägen, Valhallavägen till Nybrogatan, Nybrogatan till Östermalmstorg, Östermalmstorg till Sibyllegatan, Sibyllegatan till Strandvägen, Strandvägen till Birgerjarlsgratan, Birgerjarlsgratan till Grevturegatan, Grevturegatan till Humlegårdsgatan samt Humlegårdsgatan till Brahegatan, *än även* en ytterligare del av Engelbrekts församling med gräns: Valhallavägen från Sturevägen till församlingsgränsen i Birgerjarlsgratan, församlingsgränsen till Norra Brunnsviken, Norra Brunnsviken, Älkestekanalerna, Värtan till Lidingöbron, Lidingövägen till Sturevägen, Sturevägen till Valhallavägen. — 23. De delar av Brännkyrka församling, som ej tilldelats 18:de och 19:de trakterna. — 24. Västra delen av Bromma församling, med gräns i Ulvsundafjärden, kanalen mellan denna fjärd och Lillsjön till Lillsjönsvägen, denna väg till Lövåsvägen, Lövåsvägen och vägen till Drottningholmsvägen, denna väg till Stora Mossens backe, denna backe till gränsen mellan Smedslätten och Älsten samt denna gräns ned till Mälaren. *Överståthållarämbetets kungörelser den 20 febr. 1925, 2 mars 1926 och 23 juni 1928.*

Stadsbudstaxezoner.

1. Staden mellan broarna samt Riddarholmen, Helgeandsholmen, Strömsborg och Stockholms stads badinrättning. — 2. Den del av Södermalm, som omslutes av Timmermansgatan från Mälaren till Folkungagatan, denna till Renstjärnsgatan och sistnämnda gata till Saltsjön. — 3. Den del av Södermalm, som begränsas av Folkungagatan, Ringvägen och Renstjärnsgatan. —

4. Den del av Södermalm, som ligger öster om Renstjärnsgatan. — 5. Den del av Södermalm, som begränsas av Varvsgatan från Mälaren till Volmar Yxkullsgatan, denna till Maria Bangata och Ringvägen samt vidare till Folkungagatan och Timmermansgatan. — 6. Den del av Södermalm, som ligger norr om Volmar Yxkullsgatan och väster om Varvsgatan. — 7. Den återstående yttre delen av Södermalm. — 8. Skeppsholmen och Kastellholmen. — 9. Nedre delen av Norrmalm, söder om Tunnelgatan och David Bagaresgatan. — 10. Mellersta delen av Norrmalm, som i öster begränsas av Birgerjarlgatan och Roslagsgatan, söder om Odengatan. — 11. Den övre del av Norrmalm, som begränsas av statens järnvägsspår från St Eriksbron till Norrtullsgatan och denna till Odengatan. — 12. Den övre del av Norrmalm, som begränsas av statens järnvägsspår från Norrtullsgatan till Roslagsgatan, Roslagsvägen till Söderbrunnsvägen och Stockholm—Rimbo järnvägsspår till Odengatan, denna gata till Norrtullsgatan samt sistnämnda gata. — 13. Nedre delen av Kungsholmen, öster om Polhemsgatan. — 14. Övre delen av Kungsholmen, väster om Polhemsgatan, till Mariebergsgatan, Lindhagensgatan till Mälaren; sjukhuset St Göran och arbetarbostäderna strax bortom detta dock inberäknade. — 15. Den del av Östermalm, som begränsas av Valhallavägen från Odengatan till Sturegatan, Sturegatan till Birgerjarlgatan. — 16. Den del av Östermalm, som begränsas av Karlavägen från Sturegatan till Karlaplan, Styrmansgatan från Karlaplan till Strandvägen. — 17. Den del av Östermalm, som begränsas av Sturegatan, Värtavägen norr om Karlavägen (inkl. Svea artilleriregementes kasern). — 18. Den återstående, yttre delen av Östermalm. — 19. Djurgården till Sirishov och Bellmansro. *Överståthållarämbetets kungörelse den 30 jan. 1920, som trädde i kraft den 1 febr. s. å.*

Anm. Med »Södermalm» avses här stadsdelarna Södermalm och Långholmen, med »Norrmalm» stadsdelarna Norrmalm och Vasastaden, med »Djurgården» stadsdelarna Djurgården och Beckholmen (jfr sid. 425).

Taxeringsdistrikt.

Nikolai distrikt: Nikolai församling. — Klara 1:a distrikt: Klara församling söder om Mästersamuelsgatan samt därjämte kvarteren Putten, Faunen, Grytgjutaren och Uppvaktaren. — Klara 2:a distrikt: Klara församling norr om Mästersamuelsgatan med undantag av kvarteren Putten, Faunen, Grytgjutaren och Uppvaktaren. — Jakobs 1:a distrikt: Jakobs församling väster om Kungsträdgårds- och Norrlandsgatorna med undantag av kvarteren Stuten och Bocken. — Jakobs 2:a distrikt: Jakobs församling öster om Kungsträdgårds- och Norrlandsgatorna samt därjämte kvarteren Stuten och Bocken. — Johannes 1:a distrikt: Johannes församling söder om Odengatan samt därjämte kvarteren Trädgårdsmästaren och Killingen. — Johannes 2:a distrikt: Johannes församling norr om Odengatan med undantag av kvarteren Trädgårdsmästaren och Killingen.¹⁾ — Adolf Fredriks 1:a distrikt: Adolf Fredriks församling söder om Tegnérsgatan och öster om Upplandsgatan samt därjämte kvarteren Skolan, Läraren, Lärjungen, Kilen och Lindbacken. — Adolf Fredriks 2:a distrikt: Adolf Fredriks församling norr om Tegnérsgatan samt söder om nämnda gata och väster om Upplandsgatan belägen del av samma församling med undantag av kvarteren Skolan, Läraren, Lärjungen, Kilen och Lindbacken. — Gustav Vasa 1:a distrikt: Gustav Vasa församling öster om Norrtullsgatan—Drottninggatan samt därjämte kvarteren Stjärnfallet, Karlavagnen, Adlern mindre, Kometen och Sirius. — Gustav Vasa 2:a distrikt: Gustav Vasa församling väster om Norrtullsgatan—Drottninggatan med undantag av kvarteren Stjärnfallet, Karlavagnen, Adlern mindre, Kometen och Sirius. — Matteus 1:a distrikt: Matteus församling söder om Karlbergsvägen mellan Vikingagatan och Hälsingegatan med undantag av kvarteret Eldaren. — Matteus 2:a distrikt: Matteus församling: kvarteret Leran samt söder om Karlbergsvägen mellan Norrbackagatan och St Eriksgatan belägen del av församlingen med undantag av kvarteren Degeln, Formen, Gjutaren och Modellen. — Matteus 3:e distrikt: Matteus församling: kvarteren Volontären och Kadetten. — Matteus 4:e distrikt: Matteus församling: kvarteren Verdandi, Bökupan, Myrstacken, Kakekugnen, Fatet, Urnan, Kannan, Skälen och Koppen. — Matteus 5:e distrikt: Matteus församling: kvarteren Sleipner, Midgård, Smedjan, Valkyrian, Ässjan, Pionen, Urd, Valand, Glöden, Blästern, Sigyn och Humleboet. — Matteus 6:e distrikt¹⁾: kvarteren Vale, Muuin, Mimer, Skallmejlåsaren, Odin, Getingen, Cedersdal¹⁾, Stadens grusbacke¹⁾, Heimdald, Hugin, Sländan, Tor, Motorn, Vingen, Bälgen, Stådet, Härden och Rundelen. — Engelbrekts 1:a distrikt: Engelbrekts församling: kvarteren Landbyska verket, Ladugårdsgränden,

¹⁾ Kvarteret Stadens grusbacke, vars östligaste del faller inom Johannes församling, tillhör i sin helhet Matteus 6:e taxeringsdistrikt. Kvarteren Kråkvilan och Bellevueparken, vilkas västligaste delar falla inom Matteus församling, tillhöra i sin helhet Johannes 2:a taxeringsdistrikt. Av kvarteret Cedersdal, som faller inom både Johannes och Matteus församlingar, tillhöra de delar, som ligga öster om Sveavägens förlängning, Johannes 2:a taxeringsdistrikt och den del, som ligger väster om Sveavägens förlängning, Matteus 6:e taxeringsdistrikt.

Sperlingens backe, Älgen, Björken, Granen, Tallen, Eken, Linden, Lönnen, Hjorten, Humlegårdsmästaren, Komedianten, Rotundan och Humlegården. — Engelbrekts 2:a distrikt: Engelbrekts församling: kvarteren Sparbössan, Norrtälje, Trojenborg, Domherren, Vakteln, Sades-
ärlan, Tallkotten, Näktergalen, Trasten, Träskfloden, Borgarskolan, Poppeln, Asken, Furan, Aspen, Eriksberg, Häggen, Rönnen, Oxeln, Sälgen, Korsnåbben, Skatan och Lövsångaren. — Engel-
brekts 3:e distrikt: Engelbrekts församling: kvarteren Morkullan, Beckasinen, Ruddammen, Körsbärskärnan, Sidensvansen, Flugsnapparen, Tofslärkan, Trädlärkan, Sänglärkan, Piplärkan och
inom församlingen belägen del av kungl. Djurgårdens s. k. landsdel med Hjorthagen och Värta-
hamnen [ej frihamnen]. — Hedvig Eleonora 1:a distrikt: Hedvig Eleonora församling:
kvarteren Hinden, Rådjuret, Hedenbacken större, Hedenbacken mindre, Skvalberget, Riddaren,
Skraelberget större, Matrosen, Styckjunkaren, Repslagaren, Brunfisken, Guldfisken och Flundran. —
Hedvig Eleonora 2:a distrikt: Hedvig Eleonora församling: kvarteren Båvern, Renen, Sjöman-
nen, Thalia, Järnlotet, Krejaren, Laxöringen, Forellen, Ekorren, Karl XV:s port, Råven, Sjökalven,
Jungfrun, Ynglingen, Rackelhanen och Tjädern. — Hedvig Eleonora 3:e distrikt: Hedvig
Eleonora församling: kvarteren Bodarna, Läderkanonen, Kusen, Sjöhästen, Havsfrun, Havssvalget,
Kyrkogården, Klippan, Kronkvarnen, Grannarne, Brandvaktan, Brännaren, Brandmästaren, Stor-
ken, Ripan, Rapphönan, Orren, Malmgården samt Kandidaten och Doktorn [de två sistnämnda =
kvarteret Uppfinnaren]. — Oscars 1:a distrikt: Oscars församling: kvarteren Ambassadören,
Diplomaten, Legationssekreteraren, Korpralen, Sergeanten, Beväringen, Bajonetten, Kasernen,
Lågret, Spelet, Hästgardet [= kvarteren Spiltan, Krubban och Häcken], Stallmästaren, Fredriks-
hov, Gardisten, Hornblåsaren, Garnisonen och till församlingen hörande del av kungl. Djur-
gården. — Oscars 2:a distrikt: Oscars församling: kvarteren Djursborg, Fanan, Furiren,
Fältväbeln, Fältöversten, Fänriken, Gnistan, Harpan, Kornetten, Minan, Musketören, Ryttaren,
Trumslagaren, Vedbäraren och Veterinären. — Oscars 3:e distrikt: Oscars församling: kvar-
teren Edelman mindre, Edelman större, Falken, Krabaten, Kumlet, Lindormen, Lyran, Neptunus,
Styrmannen, Vallisken och Vildsvinet. — Maria 1:a distrikt: Maria församling söder om
Hornsgatan och öster om Timmermansgatan. — Maria 2:a distrikt: Maria församling
norr om Hornsgatan samt söder om nämnda gata och väster om Timmermansgatan belägen
del av samma församling. — Högalids 1:a distrikt: Högalids församling söder om Horns-
gatan samt norr om samma gata och öster om Varvsgatan belägen del av församlingen. —
Högalids 2:a distrikt: Högalids församling norr om Hornsgatan och väster om Varvsgatan.
— Katarina 1:a distrikt: Katarina församling norr om Folkungagatan. — Katarina 2:a
distrikt: Katarina församling: kvarteren Rovän, Räfsan, Harven, Kolonnen, Monumentet, van der
Huff, Helgan större och mindre, Stacken, Rektangeln, Uret, Tjörnerberget, Åkern och Grindsbruk¹⁾.
— Katarina 3:e distrikt: Katarina församling söder om Folkungagatan, öster om Östgötagatan
och norr om Gotlandsgatan. — Katarina 4:e distrikt: Katarina församling söder om Folkunga-
gatan, väster om Östgötagatan och norr om Blekingegatan samt därjämte kvarteren Kvadraten,
Milen, Metern, Ritaren, Ingenjören och Obelisken. — Sofia 1:a distrikt: Sofia församling
med undantag av den del av församlingen, som är belägen söder om Ringvägen och väster om Värmdö-
gatan. — Sofia 2:a distrikt: Sofia församling söder om Ringvägen och väster om Värmdö-
gatan. — Kungsholms 1:a distrikt: Kungsholms församling öster om Kungsholmstorg och
Scheelegatan samt därjämte kvarteren Brädsapeln och Åkermannen. — Kungsholms 2:a
distrikt: Kungsholms församling väster om Kungsholmstorg och Scheelegatan med undantag
av kvarteren Brädsapeln och Åkermannen. — S:t Görans 1:a distrikt: S:t Görans försam-
ling öster om Fridhemsgatan med undantag av kvarteren Trossen och Kättingen. — S:t Görans
2:a distrikt: S:t Görans församling väster om Fridhemsgatan samt därjämte kvarteren Trossen
och Kättingen. — Brännkyrka 1:a distrikt: Följande områden inom Brännkyrka församling,
nämligen Johanneshov och Kvarnången, Enskede gård med lägenheter, Dalen, Dianelund, Ensta,
Fredriksdal, Grundsberg, Gröndals torp, Lilla Gröndal, Lilla Gungan, Stora Gungan, Höjden,
Linde, Sandsborg, Skausberg, Skanskvarn, Skärmarbruk, Sundsberg, Sundsta samt Enskede villa-
stad. — Brännkyrka 2:a distrikt: Följande områden inom Brännkyrka församling, nämligen
Reimers holme, Charlottenburg, Liljeholmens järnvägsområde, Katrineberg, Lövholmen, Char-
lottendal med Nynäs och Västra förstaden, Årsta, Skarpnäcks trädgårdsstad, Malmen, Gubb-
ängen, Herrängen (avsöndrat från Ersta), Lilla Tallkrogen, Mossen, Svedmyran, Rosendal, Mariedal,
Anneboda, Östberga torp, Ersta gård, Stureby (Ersta villastad), Skarpnäcks gård, Skarpnäcks små-
stugeområde, Ekudden, Orhem, Skrubba, Skönstavig, Sköndalsbro, Stora Sköndal, Runsätra äng,
Farsta gård med lägenheter, Hökarängen med lägenheter, Björkbacken och Hedvigsberg, Ekberga

¹⁾ De här upptagna kvartersnamnen Van der Huff, Helgan större, Helgan mindre, Tjörnerberget och Grindsbruk torde avse den äldre kvartersindelningen, som i numera fastställd stadsplan ersatts av en annan kvartersindelning med ändrade namn å kvarteren. Distriktets gräns i norr mellan Götgatan och Timmermansgatan framgår av Katarina 4:e distrikts utsträckning söder om Blekingegatan (se detta distrikt).

och Ekhamnen, Lugnet och Sotielund, Eklund med Bergholm, Lilla Sköndal, Starrmyran, Södertörns villastad, Forssen, Örby villastad och Örby förstad. — Brännkyrka 3:e distrikt: Följande områden inom Brännkyrka församling, nämligen Midsommarkransen, Tellusborg, Västberga med Liseberg, Solberga, Älvsjö gård, Älvsjö villastad, Långbro gård, Långbro sjukhus, Långängens gård med lägenheter, Linboda, Långbro, Långbrodal, Långdalen, Långsjö gård med lägenheter, Herrängens gård med lägenheter (avsöndrat från Långbro) och till staden hörande del av Segeltorp. — Brännkyrka 4:e distrikt: Följande områden av Brännkyrka församling, nämligen Stora Gröndal, Ekensberg, Fågelsången, Stora Nybohov, Blommensberg, Aspudden, Vinterviken, Örnberg, Hägersten med lägenheter, Mälarhöjden, Emilsberg, Fridhem, Klubben, Petersberg, Sätra, Slätten och Jakobsberg. — Bromma 1:a distrikt: Följande områden av Bromma församling, nämligen Kungsholms villastad, Ulvsunda trädgårdsstad, Stora Essingen, Lilla Essingen, Appelvikens provisoriska bostäderna samt Smedslätten. — Bromma 2:a distrikt: Bromma församling med undantag av nyssnämnda områden inom församlingen. *Överståthållarämbetets kungörelse den 22 nov. 1928, som gäller för år 1929.*

Uppbördsdistrikt.

1. Nikolai, Jakobs och Bromma församlingar. — 2. Klara och Adolf Fredriks församlingar samt förutv. 6:e roten (öster om Nortulls-, Oden- och Västmannagatorna belägen del av Gustav Vasa församling). — 3. Matteus församling och förutv. 22:a roten (väster om Nortulls-, Oden- och Västmannagatorna belägen del av Gustav Vasa församling). — 4. Johannes och Engelbrekts församlingar. — 5. Hedvig Eleonora och Oscars församlingar. — 6. Maria och Högalids församlingar. — 7. Katarina församling. — 8. Sofia och Brännkyrka församlingar. — 9. Kungsholms och St Görans församlingar. *Kungl. brev till överståthållarämbetet den 24 mars 1921.*

Riksdagsvalkrets.

För val till riksdagens såväl första som andra kammare utgör Stockholms stad numera en enda valkrets (med 11 repr. i första och 18 repr. i andra kammaren). *Lag den 26 nov. 1920 om val till riksdagen (§§ 1 och 30), med ändr. den 17 juni 1921, som trädde i kraft den 1 juli 1921.*

Genom överståthållarämbetets kungörelser den 25 juni och 22 aug. 1928 är valkretsen för val till andra kammaren delad i valdistrikt, till antalet 147 (se vidare Kommunal författningssamling för Stockholm 1928 nr 33).

Stadsfullmäktig- och elektorsvalkretsar.

1:a kretsen (16 repr.): Storkyrkoförsamlingen, Katarina och Sofia församlingar. — 2:a kretsen (22 repr.): Maria, Högalids och Brännkyrka församlingar. — 3:e kretsen (19 repr.): Klara, Jakobs, Kungsholms, St Görans och Bromma församlingar. — 4:e kretsen (20 repr.): Adolf Fredriks, Gustav Vasa och Matteus församlingar. — 5:e kretsen (23 repr.): Johannes, Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar. *Stadsfullmäktiges beslut den 20 sept. 1920 för val från och med år 1921, med ändring den 15 dec. 1926 (fr. o. m. valet i mars år 1927).*

Anm. För rösternas uppsamlade kan valkrets av magistraten delas i valdistrikt. Beslut om någon bestående indelning i dylika har ej fattats, men samma distriktsindelning, som gäller för riksdagsval (se ovan), plägar i regel tillämpas även vid val av stadsfullmäktige. Vid stadsfullmäktig- och elektorsvalen i mars 1927 var staden av magistraten indelad i inalles 133 valdistrikt.

Läkardistrikt.

1. Nikolai: Storkyrkoförsamlingen. — 2. Klara och Jakobs: Klara och Jakobs församlingar samt den del av Adolf Fredriks församling, som ligger söder och öster om Kammakaregatan, Upplandsgatan, Tegnérslunden och Tegnérsgatan. — 3. Kungsholms östra: Den del av Kungsholms församling, som ligger öster om Polhemsgatan. — 4. Kungsholms västra: St Görans församling samt den del av Kungsholms församling, som ligger väster om Polhemsgatan. — 5. Adolf Fredriks västra: Den del av Adolf Fredriks församling, som ligger norr om Kammakaregatan och väster om Upplandsgatan, den del av Gustav Vasa församling, som lig-

ger väster om Upplandsgatan samt den del av Matteus församling, som ligger väster om Hållingegatan. — 6. Adolf Fredriks östra: Återstoden av Adolf Fredriks, Gustav Vasa och Matteus församlingar. — 7. Johannes: Johannes församling samt den del av Engelbrekts församling, som ligger norr om Odengatan och väster om Stockholm—Rimbojörnvägen. — 8. Östermalms västra: Återstoden av Engelbrekts församling samt den del av Hedvig Eleonora församling, som ligger väster om Sibylle-, Stor-, Jungfrugatorna, Valhallavägen, Sturevägen fram till Tegeludden. — 9. Östermalms östra: Återstoden av Hedvig Eleonora församling samt Oscars församling. — 10. Katarina norra: De delar av Katarina och Sofia församlingar, som begränsas av Södermalmstorg, Götgatan till Folkungagatan, denna gata till Renstjärnasgatan, denna gata till Tjärhovsgatan, denna gata till Erstagatan samt denna gata till Stadsgården. — 11. Katarina södra: Den del av Katarina församling, som begränsas av Skånegatan från Timmermansgatan till Götgatan, denna gata till Blekingegatan, denna gata till Nytorget, detta torg och Nytorgetsgatan till Folkungagatan, denna gata till Götgatan, denna gata till Högbergsgatan samt församlingsgränsen västerut. — 12. Sofia östra: De delar av Katarina och Sofia församlingar, som begränsas av Erstagatan från Stadsgården till Tjärhovsgatan, denna gata till Renstjärnasgatan, denna gata till Folkungagatan, denna gata till Nytorgetsgatan, denna gata till Nytorget samt Värmdögatan. — 13. Sofia västra: De delar av Katarina och Sofia församlingar, som i norr begränsas av Skånegatan från Timmermansgatan till Götgatan, denna gata till Blekingegatan, denna gata till Värmdögatan samt denna gata till Hammarby sjö. — 14. Maria östra: Den del av Maria församling, som ligger öster om Torkel Knutssonsgatan norrifrån till Tavastgatan, denna gata till Timmermansgatan samt denna gata söderut. — 15. Maria västra: Återstoden av Maria församling samt Högalids församling. — 16. Liljeholmens: Den del av Brännkyrka församling, som ligger norr och nordväst om stora landsvägen till Fittja och det vattenavlopp, som från trakten av Stensborg framgår till Årstaviken mellan Årsta och Sköntorp. — 17. Enske: den del av Brännkyrka församling, som ligger öster och nordost om det vattendrag och östra grenen av detsamma, som från slakthusjärnvägen framlöper till Årstaviken mellan Årsta och Sköntorp, nämnda järnväg till Huddingevägens västra gren, denna väg över Östberga till dess korsningspunkt med rågången mellan Örby och Herrängen å ena sidan samt Ersta och Mossen å den andra, nämnda rågång till vägen mellan Lyckeby och Herrängen, nämnda väg och dess fortsättning österut över Gubblången (norra grenen), söderut över Starmyran och Lugnet till Kvickenstorp samt å nordost till Dalarövägen, denna väg till församlingsgränsen, jämte lägenheter utmed västra sidan av sistnämnda väg. — 18. Alvsjö: Återstoden av Brännkyrka församling. (Provisoriskt distrikt.) Bromma: Bromma församling. *Hälsovårdsnämndens beslut den 31 dec. 1901, 10 jan. 1902, 26 aug. 1904, 12 juni 1908, 13 jan. 1911, 17 jan. 1913, 19 jan. 1917, 26 april 1922 (ang. Bromma) samt 7 jan. 1925, av vilka det senaste trädde i kraft den 1 mars 1925.*

Anm. Numreringen å kartan är ej officiell. — Beträffande Bromma se sid. 110.

Ympningsdistrikt.

1. Storkyrkoförsamlingen. — 2. Klara, Adolf Fredriks, Gustav Vasa och Matteus församlingar. — 3. Jakobs, Johannes, Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar. — 4. Maria, Högalids, Sofia och Katarina församlingar. — 5. Liljeholmens och Alvsjö läkardistrikt. — 6. Kungsholms, S:t Görans och Bromma församlingar. — 7. Enske läkardistrikt. *Hälsovårdsnämndens beslut den 19 jan. 1917, 3 okt. 1919 och 29 april 1925, av vilka det senaste trädde i kraft den 1 maj 1925.*

Områden för de sociala distriktsbyråerna.

1. Nikolai och Klara församlingar. — 2. Kungsholms församling. — 3. S:t Görans församling. — 4. Matteus församling. — 5. Adolf Fredriks och Gustav Vasa församlingar. — 6. Jakobs och Johannes församlingar. — 7. Engelbrekts församling. — 8. Hedvig Eleonora och Oscars församlingar. — 9. Maria församling samt förutv. 13:e roten¹⁾ av Katarina församling. — 10. Högalids församling. — 11. Katarina församling med undantag av förutv. 13:e roten¹⁾. — 12. Sofia församling. — 13. Förutv. 33:e och 34:e rotarna¹⁾. av Brännkyrka församling. — 14. Förutv. 32:a roten¹⁾ av Brännkyrka församling. — 15. Bromma församling. *Stadsfullmäktiges beslut den 21 juni 1926 samt sjukhusavgiftsdelegerades beslut den 27 aug. 1926, med tillämpning fr. o. m. den 1 juli 1926, och 30 maj 1927, med tillämpning fr. o. m. den 14 febr. 1927.*

¹⁾ Se sid. 426 och 427.

Fattigvårdsdistrikt.

1. Storkyrkoförsamlingen. — 2. Klara församling. — 3. Kungsholms församling. — 4. Adolf Fredriks församling. — 5. Gustav Vasa församling. — 6. Matteus församling. — 7. Jakobs och Johannes församlingar. — 8. Engelbrekts församling. — 9. Hedvig Eleonora församling. — 10. Oscars församling. — 11. Katarina församling. — 12. Maria församling. — 13. Brännkyrka församling. — 14. Bromma församling. — 15. Sofia församling. — 16. Högalids församling. — 17. S:t Görans församling. *Fattigvårdsnämndens beslut den 15 okt. 1907, 10 dec. 1912, 16 nov. 1915, 19 juni 1917 och 2 sept. 1924, av vilka det senaste trädde i kraft den 1 jan. 1925.*

Anm. Numreringen å kartan är ej officiell.

Pensionsdistrikt.

1. Nikolai och Jakobs församlingar. — 2. Klara och Adolf Fredriks församlingar. — 3. Johannes församling. — 4. Gustav Vasa församling. — 5. Matteus församling. — 6. Engelbrekts församling samt förutv. 10:e roten (väster om Sibyllegatan belägen del av Hedvig Eleonora församling). — 7. Oscars församling samt förutv. 11:e roten (öster om Sibyllegatan belägen del av Hedvig Eleonora församling). — 8. Maria församling. — 9. Högalids församling. — 10. Katarina församling med undantag av förutv. 25:e roten (den del av församlingen, som begränsas av Göt-, Skåne-, Östgöta-, Bonde- och Renstjärnagatorna samt Ringvägen). — 11. Sofia församling samt förutv. 25:e roten (den del av Katarina församling, som begränsas av Göt-, Skåne-, Östgöta-, Bonde- och Renstjärnagatorna samt Ringvägen). — 12. Kungsholms församling. — 13. S:t Görans församling. — 14. Brännkyrka församling. — 15. Bromma församling. *Stadsfullmäktiges beslut den 19 nov. 1917 (fastställt av överståthållarämbetet den 7 dec. 1917), som trädde i kraft den 1 jan. 1918.*

Fosterbarnsinspektionsdistrikt.

1. Maria och Högalids församlingar. — 2. Storkyrkoförsamlingen, Katarina och Sofia församlingar. — 3. Kungsholms och S:t Görans församlingar, den del av Gustav Vasa församling, som ligger norr om Odengatan och väster om Norrtullsgatan, samt den del av Matteus församling, som ligger väster om Norrtullsgatan. — 4. Klara, Adolf Fredriks församlingar, återstoden av Gustav Vasa och Matteus församlingar samt Jakobs, Johannes, Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar. — 5. Brännkyrka församling, t. v. med undantag av nordligaste delen (se följande). — 6. (Provisoriskt distrikt.) Bromma församling ävensom av Brännkyrka församling samhällena Gröndal, Ekensberg Mörtviken, Vinterviken, Mälarhöjden, Hägersten, Reimers holme, Liljeholmen, Årstaäng, Sjövik och Aspudden samt mellanliggande områden. *Hälsovårdsnämndens beslut den 9 jan. och 14 aug. 1903, 26 febr. 1904, 13 jan. 1905, 11 jan. 1907, 17 jan. 1913 och 11 okt. 1922, av vilka det senaste trädde i kraft den 1 nov. s. å.*

Renhållningsdistrikt.

1. Östra: Norrmalm öster om Malmstorgsgatan, Malmskillnadsgatan, Oxtorgsgatan och Sveavägen samt Östermalm och Djurgården. — 2. Västra: Norrmalm väster om nämnda gator samt Kungsholmen och Bromma. — 3. Södra: Staden mellan broarna samt Södermalm och Brännkyrka.

Anm. Med »Norrmalm» avses här stadsdelarna Norrmalm, Vasastaden, Skeppsholmen och Kastellholmen, med »Djurgården» stadsdelarna Djurgården, Beckholmen, Ladugårdsgärdet, Hjorthagen och Vetenskapsstaden, med »Staden mellan broarna» stadsdelarna Staden mellan broarna, Riddarholmen, Strömsborg och Helgeandsholmen, med »Södermalm» stadsdelarna Södermalm och Långholmen (jfr sid. 425). — Renhållningsdistriktens gränser gå efter gatans västra sida; yttergränserna för distrikten följa stadsplanegränsen utom vid östra renhållningsstationen och utefter Valhallavägen. — Numreringen å kartan är ej officiell.

Budningsdistrikt.

1. Östermalm, Djurgårdsstaden och östra delen av Norrmalm jämte Skepps- och Kastellholmarna, begränsat i väster av Drottninggatan och Norrtullsgatan. — 2. Staden mellan broarna, Kungsholmen och västra delen av Norrmalm, begränsat i öster av Drottninggatan och Norrtullsgatan. — 3. Södermalm. *Överståthållarämbetets kungörelse den 12 maj 1926, som trädde i kraft den 1 juli s. å.*

Anm. Med »Norrmalm» avses här stadsdelarna Norrmalm, Vasastaden, Skeppsholmen och Kastellholmen, med »Staden mellan broarna» stadsdelarna Staden mellan broarna, Riddar-

holmen, Strömsborg och Helgeandsholmen, med »Södermalm» stadsdelarna Södermalm och Långholmen. Med »Djurgårdsstaden» avses här även stadsdelen Beckholmen och i övrigt väster om Djurgårdsvägen belägen del av Djurgården. (Jfr sid. 425.) — Latrinhämtning utom stadsplanegränsen, ev. även utom stadens jurisdiktionsområde, verkställes av renhållningsverket enligt särskilda avtal, vadan några gränser härför ej kunna angivas.

Inskrivningsdistrikt.

1. Östra: Storkyrkoförsamlingen, Jakobs, Johannes, Hedvig Eleonora, Oscars, Engelbrekts och Gustav Vasa församlingar. — 2. Västra: Klara, Ulrika Eleonora, St Görans, Adolf Fredriks, Matteus och Bromma församlingar. — 3. Södra: Högalids, Maria Magdalena, Katarina, Sofia och Brännkyrka församlingar. *Kungl. kungörelse den 24 aug. 1926.*

Landstormsområden.

1. Södra området, nr 45 a: Högalids, Maria Magdalena, Katarina, Sofia och Brännkyrka församlingar. — 2. Västra området, nr 45 b: Klara, Ulrika Eleonora, St Görans, Adolf Fredriks, Matteus och Bromma församlingar. — 3. Östra området, nr 45 c: Storkyrkoförsamlingen, Jakobs, Johannes, Hedvig Eleonora, Oscars, Engelbrekts och Gustav Vasa församlingar. *Kungl. kungörelse den 26 juli 1927.*

Hästutskrivningsområden.

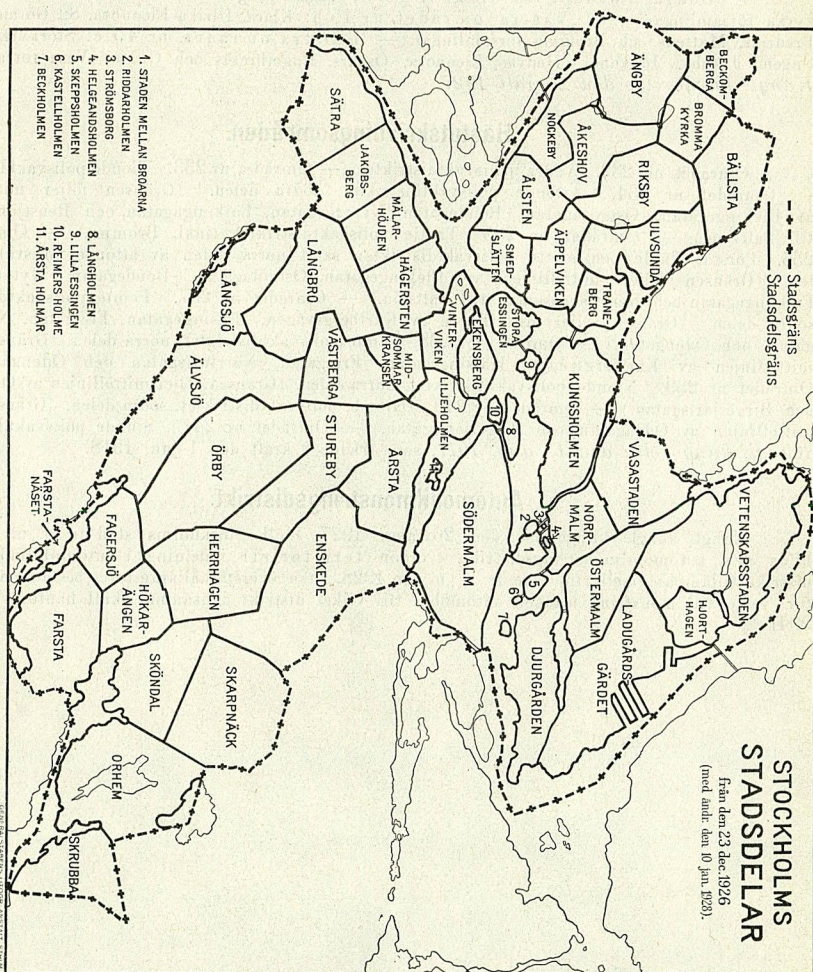
Området nr 232. Andra polisvaktdistriktet. — Området nr 233. Tionde polisvaktdistriktet. — Området nr 234. Åttonde polisvaktdistriktet, södra delen. (Gränsen följer mittellinjen av Blekingegatan, Östgötagatan, Bondegatan, Nytorgsgatan, Folkungagatan och Renstjärnsgatan till Saltsjön.) — Området nr 235. Tredje polisvaktdistriktet (inkl. Bromma). — Området nr 236. Första, fjärde och sjätte polisvaktdistriktet samt norra delen av åttonde polisvaktdistriktet. (Gränsen följer mittellinjen av Blekingegatan, Östgötagatan, Bondegatan, Nytorgsgatan, Folkungagatan och Renstjärnsgatan till Saltsjön.) — Området nr 237. Femte polisvaktdistriktet, södra delen. (Gränsen följer mittellinjen av Karlbergsvägen, Hälsingegatan, Frejgatan, Norrtullsgatan och Odengatan.) — Området nr 238. Femte polisvaktdistriktet, norra delen. (Gränsen följer mittellinjen av Karlbergsvägen, Hälsingegatan, Frejgatan, Norrtullsgatan och Odengatan.) — Området nr 239. Nionde polisvaktdistriktet, norra delen. (Gränsen följer mittellinjen av Odengatan och Birgerjarlsgatan.) — Området nr 240. Nionde polisvaktdistriktet, södra delen. (Gränsen följer mittellinjen av Odengatan och Birgerjarlsgatan.) — Området nr 241. Sjunde polisvaktdistriktet. *Kungl. kungörelse den 13 aug. 1917, som trädde i kraft den 1 jan. 1918.*

Automobilmönstringsdistrikt.

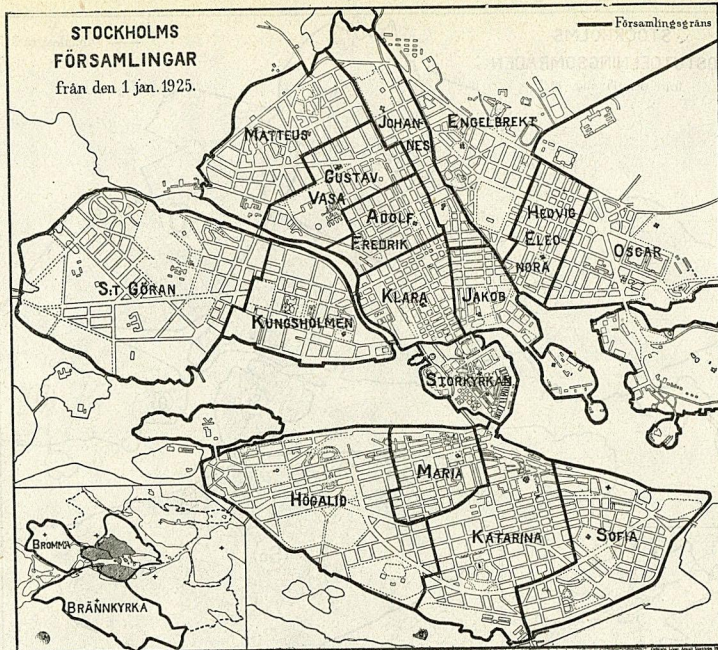
Enligt kungl. kungörelse den 26 aug. 1927 skall Stockholms stad fr. o. m. år 1928 bilda sex automobilmönstringsdistrikt. Någon territoriell indelning i automobilmönstringsdistrikt tillämpas emellertid icke fr. o. m. år 1928, utan överståthållarämbetet bestämmer särskilt för varje till mönstring uttagen automobil, till vilket distrikt densamma skall hänföras (jfr sid. 294).

Översiktskartor, belysande stadens indelning i vissa områden, distrikt m. m.

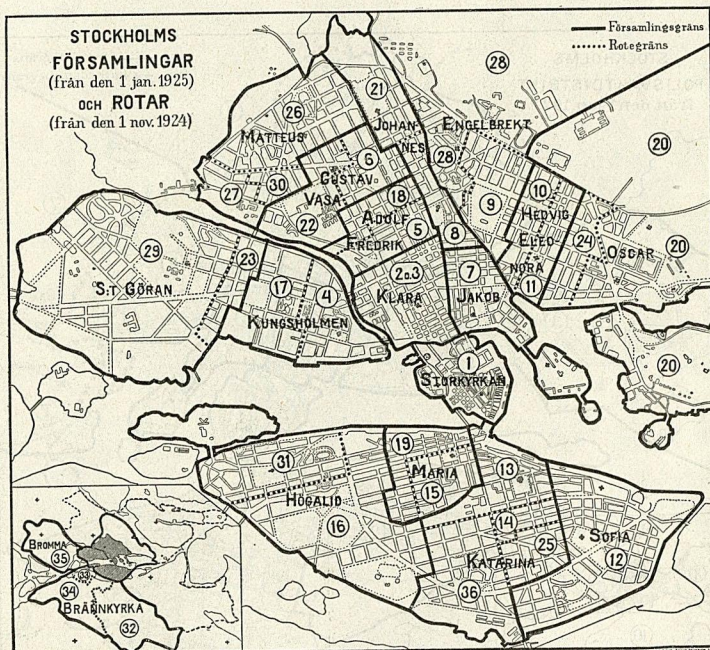
(Jfr beskrivningarna sid. 425—435.)

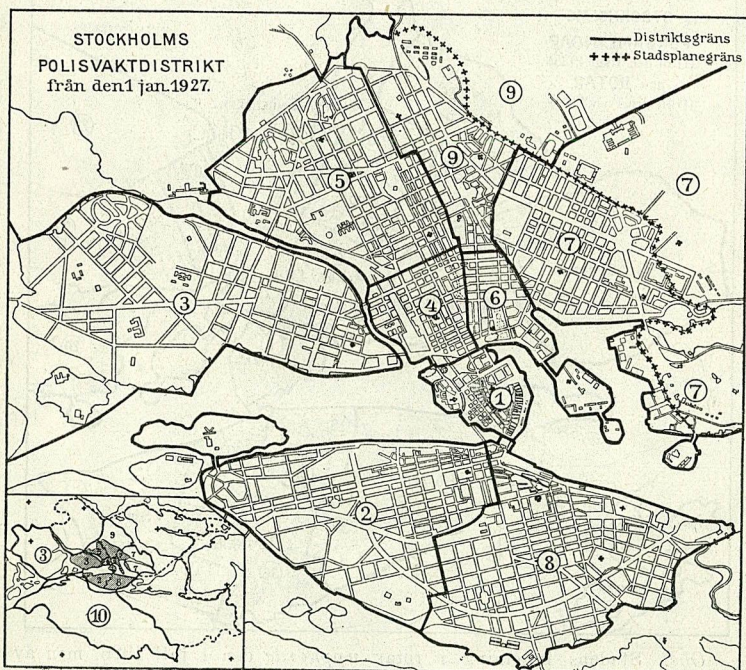
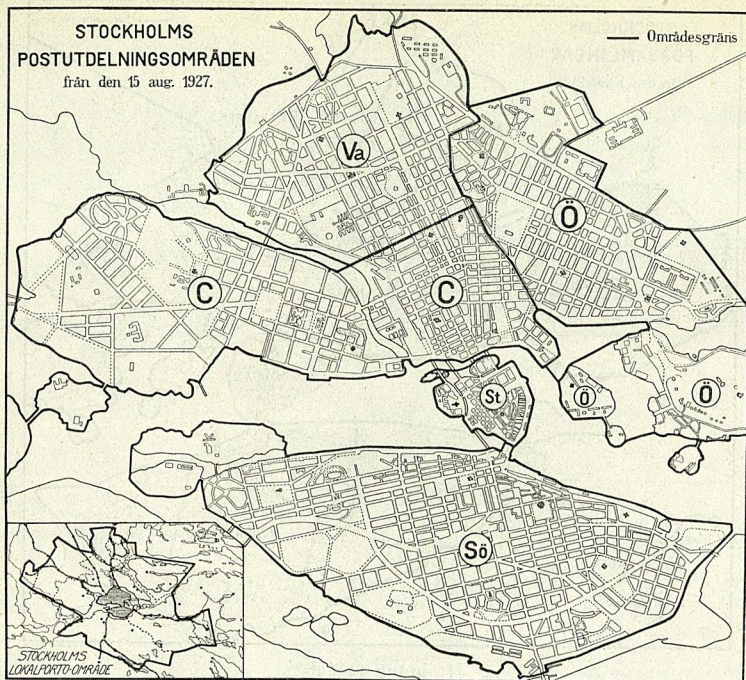
Anm. Numreringen på kartan av vissa holmar är ej officiell.
(Betr. införlivande med Stockholm fr. o. m. år 1930 av viss del av Nacka se sid. 279.)

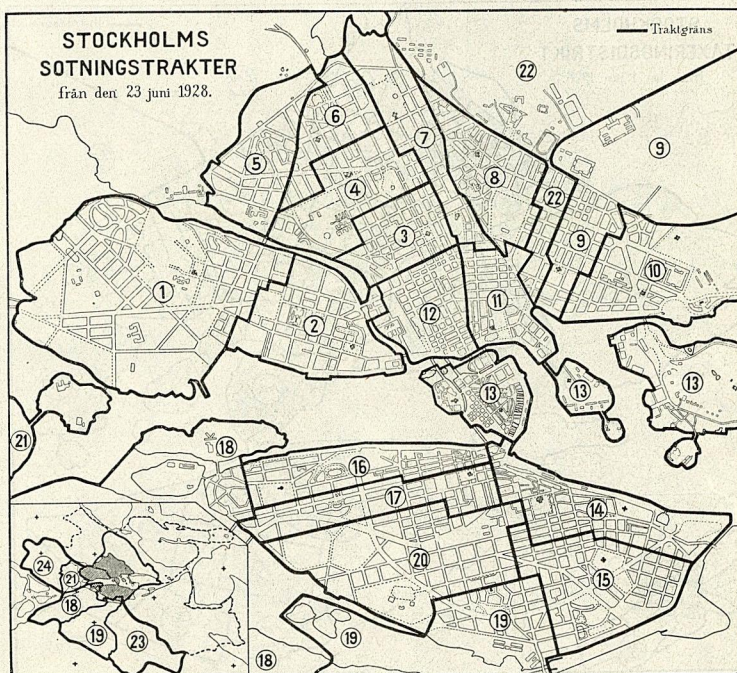
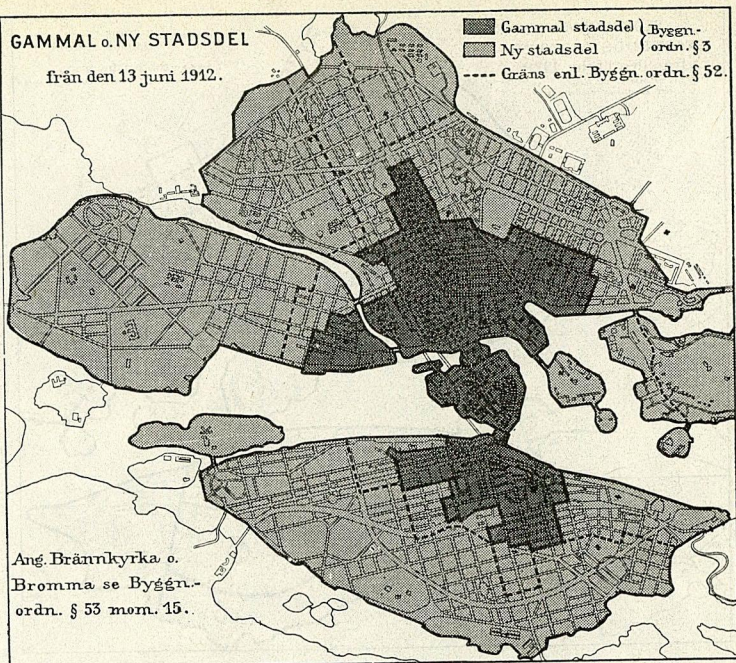

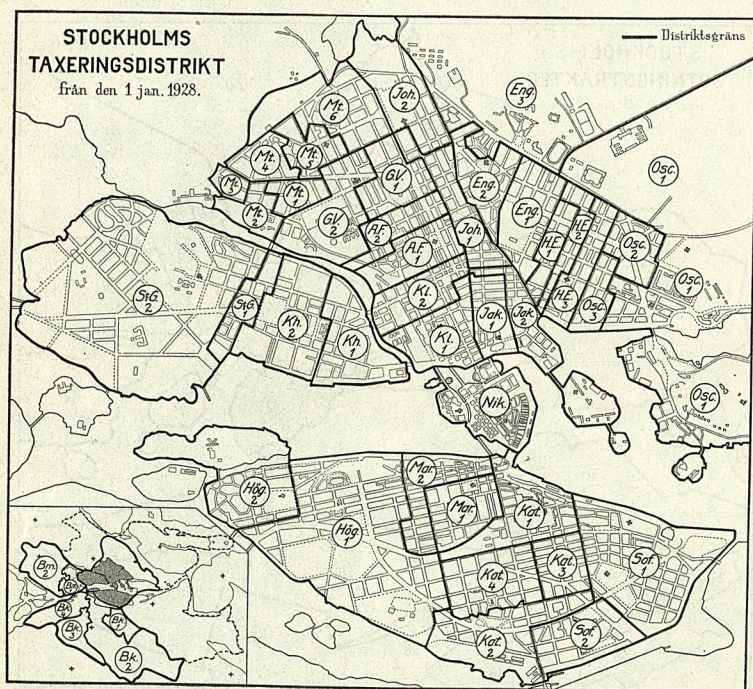
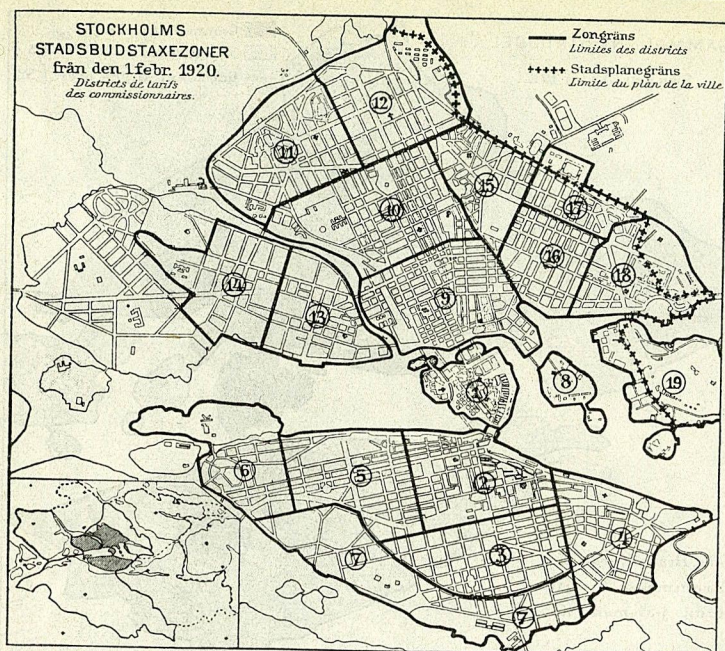
Jfr noten sid. 426.

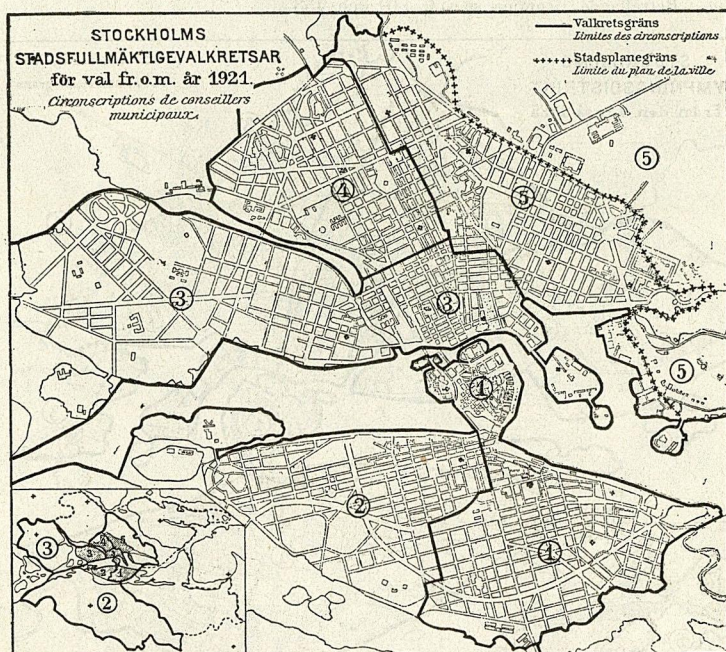
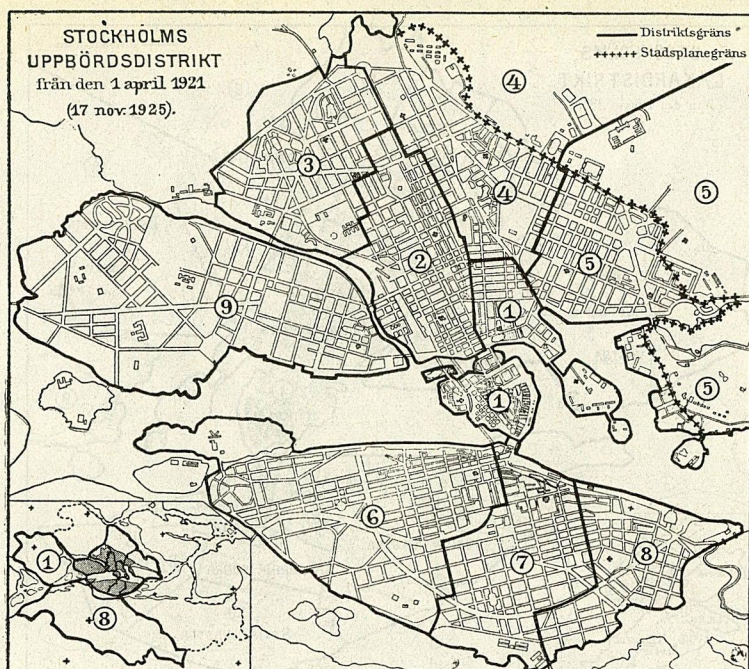

Obs. Stadens indelning i rotar upphörde den 1 juli 1926, men av särskilda skäl intages här ovanstående karta (jfr anm. sid. 426).

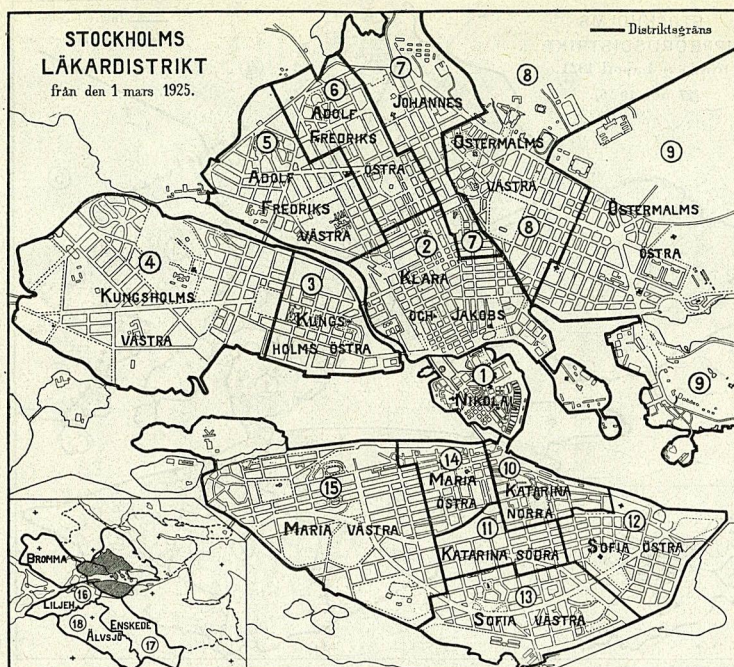

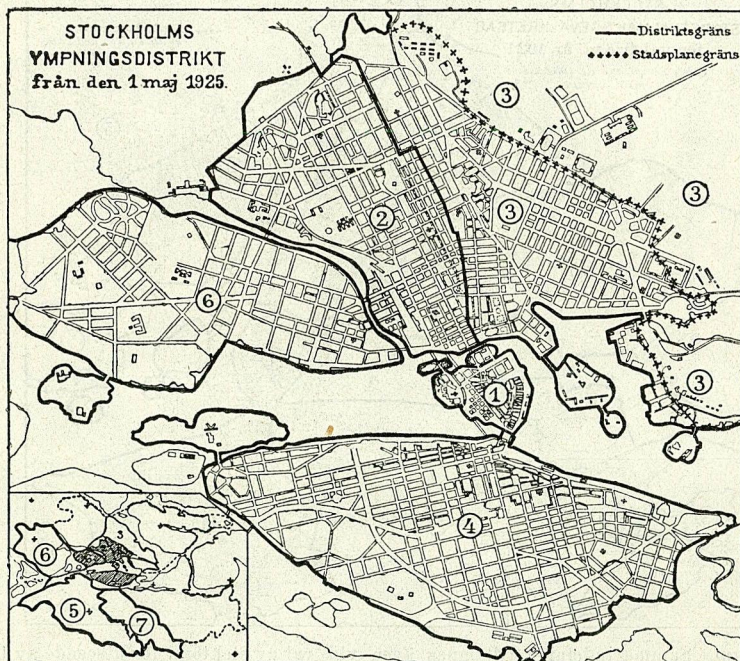

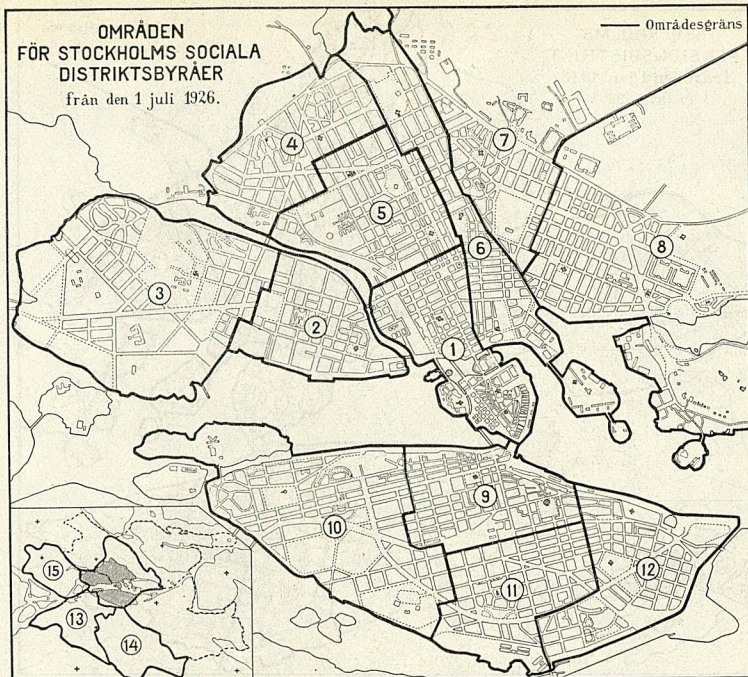

Anm. Samma indelning tillämpas även vid val av elektorer för utscende av ledamöter av riksdagens första kammare. Angående indelning i valdistrikt se sid. 432.

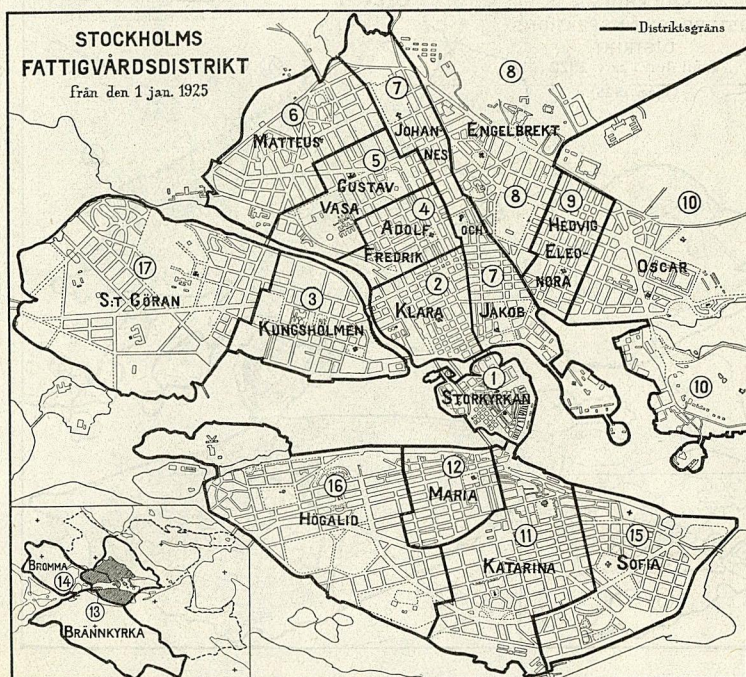

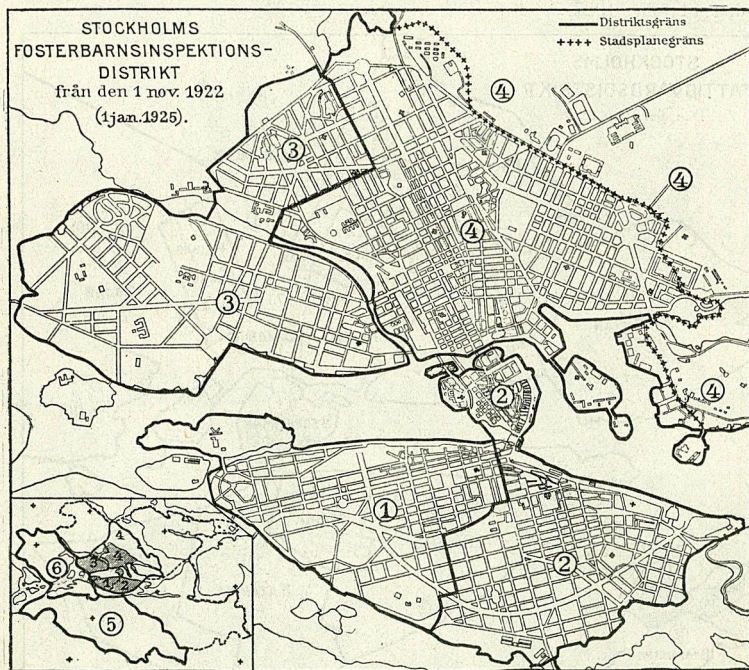
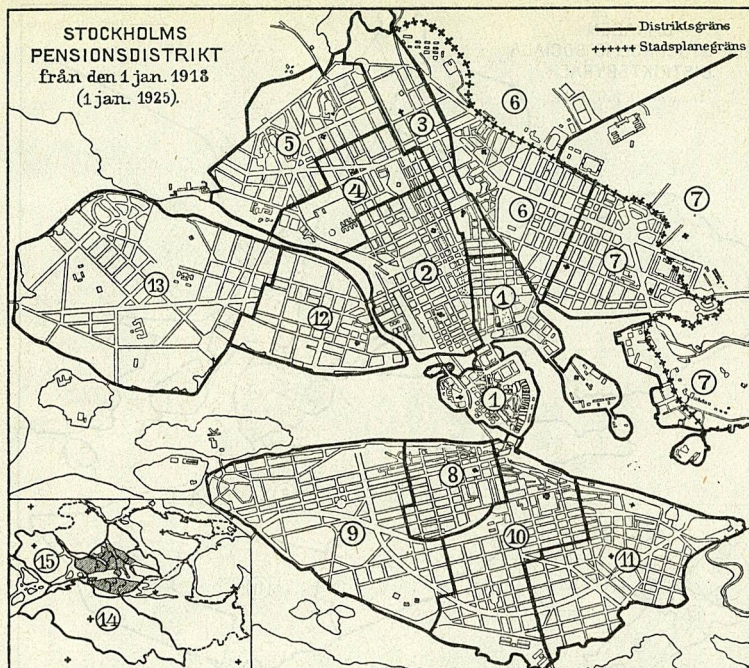
Anm. Beträffande Bromma se sid. 110 och 433.

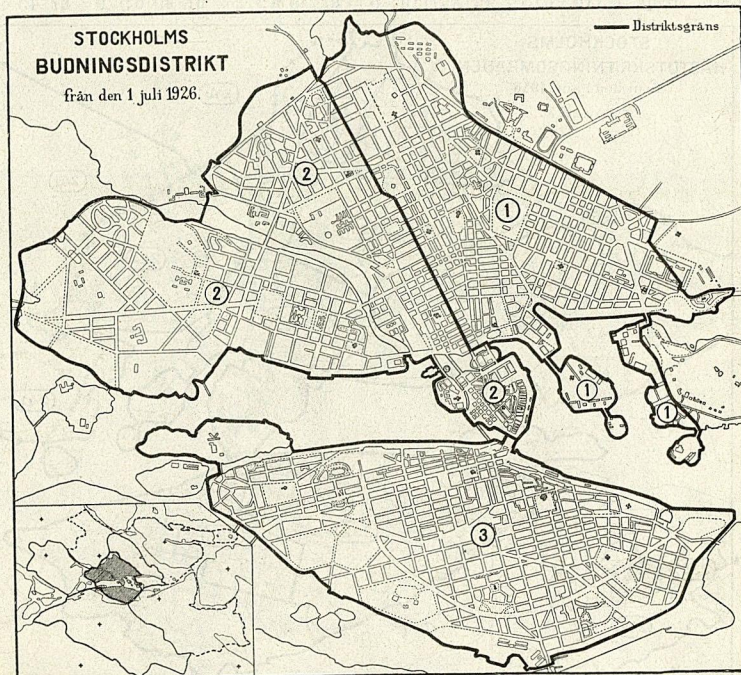
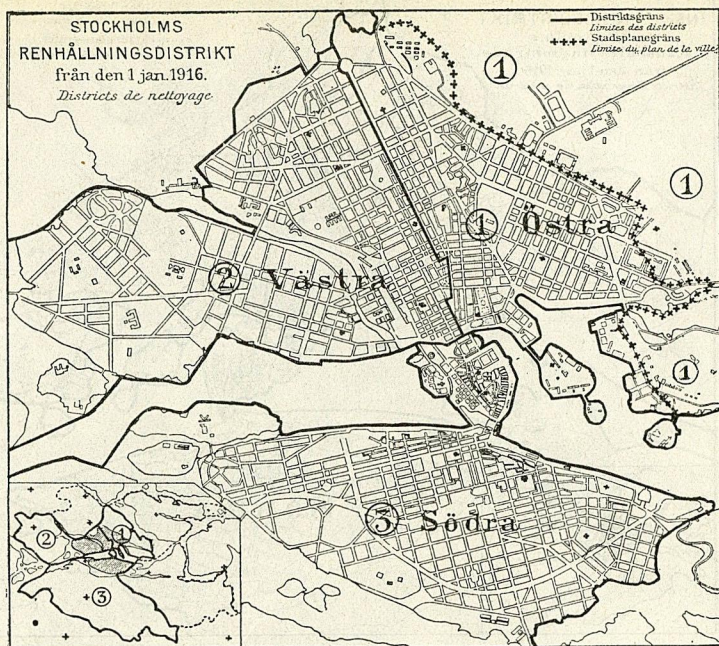

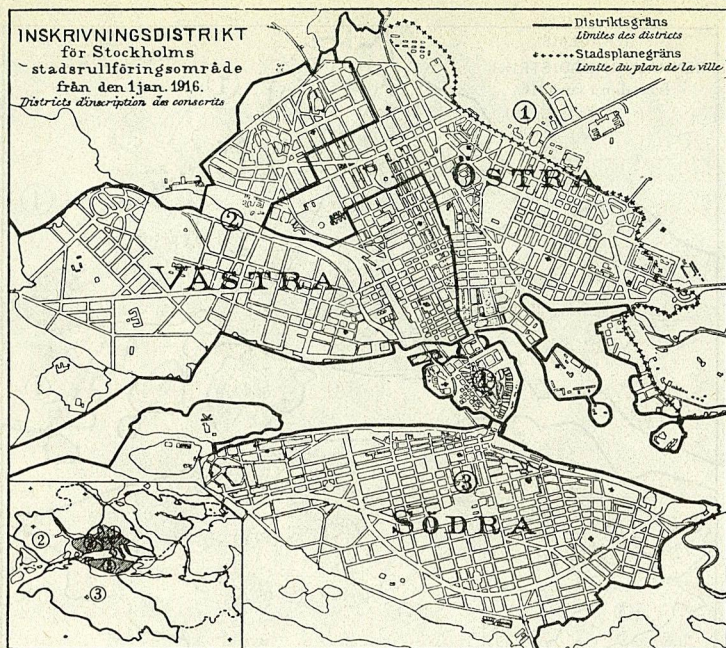

Anm. Kartan inbegriper viss jämkning i indelningen, tillämpad fr. o. m. den 14 febr. 1927.

Anm. Samma gränser ha fastställts att gälla från den 1 jan. 1927.
Samma gränser gälla även för stadens *landstormsområden* (från den 1 jan. 1916, resp. 1 jan. 1928) (å kartan: 3 = nr 45 a; 2 = nr 45 b; 1 = nr 45 c).

Stadens ytinnehåll och markens fördelning år 1919.

	»Gamla Stock- holm»	Bränn- kyrka	Bromma	Hela Stock- holm
	har	har	har	har
Landareal	3,236	7,529	2,425	13,190
Därav: Trädgård	164	281	144	589
Åker och annan odlad jord	73	1,630	751	2,454
Naturlig äng	209	107	46	362
Skogs- och hagmark	408	4,622	1,171	6,201
Övrig mark (bebyggda och obebyggda tomter, gator, vägar, allmänna platser, kyrkogårdar samt kärr, kala berg o. a. impedimenter m. m.)	2,382	889	313	3,584
Vatten	104	474	31	609
Summa	3,340	8,003	2,456	13,799

Anm. Ovanstående fördelning av landarealen är hämtad ur Sveriges officiella statistik (Jordbruk och boskapsskötsel år 1919). En mera detaljerad uppmätning av stadens areal är f. n. under utförande.

Beträffande vattenarealen har, i överensstämmelse med Sveriges officiella statistik, Mälarens och Saltsjöns vatten ej här medtagits. Enligt ekonomiska kartverkets uppgifter utgör Mälarens areal inom »gamla Stockholm» 234, inom Brännkyrka 371 och inom Bromma 372 eller inom hela Stockholm 977 har. Stockholms hamnområde (1928) omfattar, enligt en av hamnstyrelsen år 1928 verkställd uppmätning, av Mälaren 459 har och av Saltsjön 1,032 har eller tillhoppa 1,491 har, varvid i siffrorna för Mälaren och Saltsjön även inräknats till resp. vattenområden hörande vikar och kanaler (jfr sid. 248).

Fr. o. m. år 1930 skola med Stockholm införlivas vissa delar av Nacka kommun (jfr sid. 279).

Stadens folkmängd den 31 december 1928 (1 januari 1929).

Stockholms mantalsskrivna folkmängd utgjorde den 1 jan. 1929 (31 dec. 1928) enligt statistiska kontorets sammanställning av taxeringskommissariernas och mantalskontorets uppgifter 210,481 män och 263,613 kvinnor = 474,094 personer.

Folkmängdens fördelning på de olika församlingarna framgår av nedanstående tablå.

Församlingar.	Folkmängd den 31 dec. 1928 (1/1 1929).
<i>Storkyrkoförsamlingen</i> . . .	11,766
<i>Klara församling</i>	9,744
<i>Kungsholms församling</i> . . .	24,654
<i>S:t Görans församling</i> . . .	27,000
<i>Adolf Fredriks församling</i> .	17,228
<i>Gustav Vasa församling</i> . .	25,007
<i>Matteus församling</i>	56,863

Församlingar.	Folkmängd den 31 dec. 1928 (1/1 1929).
<i>Jakobs församling</i>	8,725
<i>Johannes församling</i>	23,178
<i>Engelbrekts församling</i> . . .	27,838
<i>Hedvig Eleonora församling</i> .	23,426
<i>Oscars församling</i>	27,314
<i>Katarina församling</i>	47,844
<i>Sofia församling</i>	19,004
<i>Maria församling</i>	23,405
<i>Högalids församling</i>	31,379
<i>Brännkyrka församling</i> . . .	48,885
<i>Bromma församling</i>	20,834
<i>Hela staden</i> 474,094	

Anm. Ang. den mantalsskrivna folkmängden vid början av åren 1862—1928 se i tabellen sid. 455.

Rörande folkmängden inom vissa tätare bebyggda områden i Brännkyrka och Bromma hänvisas till Statistisk månadsskrift nr 2 för 1929, sid. 6*.

Stadens utgifter och inkomster år 1929.

Fördelning av Stockholms stads bruttoutgifter och bruttokomster för år 1929 på de i staten upptagna utgifts- och inkomstrubrikerna.

Utgifter.

	Kr.
Brister från föregående år	170,823
a) Löner, arvoden och dylikt	39,743,039
Därav: Ordinarie löner	22,601,892
Övriga löner	10,119,451
Rörligt lönetillägg	7,021,696
b) Beklädnad och bevärning	427,145
c) Hyror och arrenden	4,100,526
d) Onera, lagfartskostnader, husens försäkring och dylikt	2,110,394
e) Underhållsarbeten	10,845,420
f) Inventariers inköp och underhåll	3,874,300
g) Bränsle och lyse	2,165,050
h) Renhållning inomhus samt tvätt och dylikt	1,679,880
i) Skriv- och tryckkostnader, böcker och dylikt	1,108,025
k) Driftkostnader	16,010,900
l) Ersättning för ombesörjande av åtskilliga stadens åligganden	410,300
m) Kosthåll	3,900,480
n) Ersättning för underhåll och vård	6,235,500
o) Omedelbart utdelat understöd	4,520,900
p) Läkarvård, medikamenter och dylikt	1,333,850
q) Begravningskostnader	55,550
r) Förselkostnader	280,525
s) Kostnader för särskilt biträde, handräkningar och dylikt	627,910
t) Kostnader av flera slag	¹⁾ 10,443,841
u) Stadens bidrag till främmande inrättningar	3,067,208
v) Räntor	36,135,662
x) Kapitalbetalningar	21,334,951
y) Pensioner och understöd	6,332,048
Därav: Pensionsavgifter för ordinarie befattningshavare	1,821,770
Pensionsavgifter för arbetare	348,402
Ålderdomsunderstöd m. m.	457,859
Ränta å pensionsfondens brist	3,090,000
Avgifter till statens pensionsanstalt	13,401
Rörligt pensionstillägg	600,616
z) För framtida behov avsatta medel	—
å) Köp och lösen:	
med reserverade försäljningsmedel	7,200,000
med låne-medel	¹⁾ 6,851,430
med tillgängliga eller uttaxerade medel	107,137
ä) Ny- och ombyggnader:	
med låne-medel	¹⁾ 15,877,800

	Kr.
med tillgängliga eller uttaxerade medel	18,882,400
ö) Utlånade medel:	
av låne-medel	713,500
Summa	226,046,494

Därav: låne-medel	22,942,730
övriga	203,103,764

Motsvarande utgifter enligt 1928

års stat:	
låne-medel	14,801,690
övriga	192,008,126

Inkomster.

Överskott från föregående år . 16,445,704

I anspråk tagna kapitaltillgångar

a) Skatter	7,200,000
b) Inkomster på grund av särskilda rättigheter:	
Brännvinsmedel	614,236
Övriga inkomster	941,964
c) Bidrag till och ersättning för särskilda kostnader:	
Sjukhusavgifter	2,239,400
Gravupplätelser och gravöppningar	1,300,000
Övriga bidrag m. m.:	
från statsverket	6,005,949
från kommuner och enskilda	6,473,050
av sportler å vissa tjänster	570,000
d) Avgifter av handel och sjöfart	7,047,500
e) Försäljning av fastigheter	—
f) Hyror och arrenden	17,300,655
g) Inkomster på rörelse	40,099,213
h) Inkomster av flera slag	557,322
i) Räntor	22,928,725
k) Kapitalbetalningar	8,544,001
l) Ersättning för vissa befattningshavare tillkommande naturförmåner	2,571,992
Därav: Bostäder	928,936
Värme och lyse	216,766
Kost	1,426,290
Summa	143,889,143

Motsvarande inkomster enligt 1928

års stat	135,769,981
--------------------	--------------------

Anm. Rörande Stockholms stads stat för år 1929 se f. ö. Bih. nr 1 för 1929.

¹⁾ Dessutom inom linjen förda låne-medelsanslag att redovisas i 1928 års bokslut (jfr not 1 sid. 60 v. sp.).

Huvudstat för Stockholms stads

Inkomster.	Verkliga inkomster		Likvider mellan sta- dens egna myndigheter, verk och in- rättningar.	S u m m a.	
	ordinarie.	för året.		Brutto (inberäknat likvider).	Netto (efter avdrag av likvider).
Överskott	—	16,425,604	—	16,425,604	16,425,604
Översfåhållarämbetet	1,190,992	85,000	40,100	1,316,092	1,275,992
Mantalsnämnden	4,000	—	—	4,000	4,000
Magistraten och rådhusrätten	414,000	—	—	414,000	414,000
Stadsfullmäktige, stadskollegiet och stadskansliet	—	—	—	—	—
Drätselnämnden	13,137,478	—	25,295,222	38,432,700	13,137,478
Tjänstenämnden	—	—	—	—	—
Polisnämnden	—	—	—	—	—
Fastighetsnämnden	17,735,574	—	3,890,011	21,625,585	17,735,574
Åtgärder i anledning av 1923 års bangårdsavtal	—	—	—	—	—
Byggnadsnämnden	173,500	—	79,000	252,500	173,500
Stadsplanenämnden	4,500	—	—	4,500	4,500
Hälsövardsnämnden	5,468,320	—	658,360	6,126,680	5,468,320
Fattigvårdsnämnden	1,288,686	—	3,354,440	4,643,126	1,288,686
Arbetsförmedlingens styrelse .	30,720	—	—	30,720	30,720
Rättshjälpsanstaltens styrelse .	87,800	—	—	87,800	87,800
Nykterhetsnämnden	16,120	—	—	16,120	16,120
Styrelsen för pensionsnäm- nernas upplysnings- och re- gisterbyrå	—	—	—	—	—
Särskilda åtgärder med anled- ning av arbetslöshet	—	—	—	—	—
Folkskoledirektionen	4,189,130	—	143,100	4,332,230	4,189,130
Lärings- o. yrkesskolestyrelsen	420,950	18,250	500	439,700	439,200
Barnavårdsnämnden	485,043	—	124,500	609,543	485,043
Statistiska kontorets styrelse .	1,500	—	—	1,500	1,500
Biblioteksstyrelsen	12,610	—	—	12,610	12,610
Rådet till skydd för Stock- holms skönhet	—	—	—	—	—
Styrelsen för Liljevalchs konst- hall	69,840	20,100	—	89,940	89,940
Industriverksstyrelsen	33,091,240	—	3,178,930	36,270,170	33,091,240
Hamnstyrelsen	6,043,955	—	32,325	6,076,280	6,043,955
Handels- och sjöfartsnämnden	—	—	—	—	—
Löneavtalsnämnden	—	—	—	—	—
Gatunämnden	3,060,530	—	878,343	3,938,873	3,060,530
Slakthus- och saluhallsstyrelsen	1,392,800	—	25,500	1,418,300	1,392,800
Kyrkogårdsnämnden	1,307,870	—	12,700	1,320,570	1,307,870
Främmande institutioner . . .	—	—	—	—	—
Medel t. stadsfullm:s förfogande	—	—	—	—	—
Summa	89,627,158	16,548,954	37,713,031	143,889,143	106,176,112
Länamedel				22,942,730	22,942,730
(Dessutom inom linjen att redovisas år 1928: 9,078,153 kronor.)					
Kommunalskatt				59,214,621	59,214,621
Summa kronor				226,046,494	188,333,463

inkomster och utgifter för år 1929.

Utgifter.	Verkliga utgifter		Likvider mellan sta- dens egna myndigheter, verk och in- rättningar.	S u m m a.	
	ordinarie.	för året.		Brutto (inberäknat likvider).	Netto (efter avdrag av likvider).
<i>Utgifter att täckas av mot- stående inkomster eller genom uttaxering:</i>					
Brister	—	170,823	—	170,823	170,823
Överståthållarämbetet	9,887,982	251,675	566,565	10,706,222	10,139,657
Mantalsnämnden	362,950	—	21,150	384,100	362,950
Magistraten och rådhusrätten	1,699,750	14,600	203,350	1,917,700	1,714,350
Stadsfullmäktige, stadskollegiet och stadskansliet	523,450	15,000	152,150	690,600	538,450
Drättselnämnden	36,227,430	53,510	784,160	37,065,100	36,280,940
Tjänstenämnden	43,800	—	10,500	54,300	43,800
Polisnämnden	2,840	—	—	2,840	2,840
Fästighetsnämnden	12,093,028	595,137	9,327,220	22,015,385	12,688,165
Åtgärder i anledning av 1923 års bangårdsavtal	—	10,000	—	10,000	10,000
Byggnadsnämnden	637,250	45,600	126,200	809,050	682,850
Stadsplanenämnden	227,550	93,400	50,500	371,450	320,950
Hälsövardsnämnden	16,511,810	967,240	2,063,620	19,542,670	17,479,050
Fattigvårdsnämnden	8,465,900	739,500	4,227,011	13,432,411	9,205,400
Arbetsförmedlingens styrelse .	199,710	16,760	42,600	259,070	216,470
Rättshjälpsanstaltens styrelse .	155,060	1,350	21,150	177,560	156,410
Nyκτηhetsnämnden	148,530	3,000	2,900	154,430	151,530
Styrelsen för pensionsnämnn- dernas upplysnings- och re- gisterbyrå	20,695	—	1,200	21,895	20,695
Särskilda åtgärder med anled- ning av arbetslöshet	—	—	—	—	—
Folkskoledirektionen	11,943,609	1,112,200	1,815,075	14,870,884	13,055,809
Lärllngs- o. yrkesskolestyrelsen	823,975	199,075	147,840	1,170,890	1,023,050
Barnavårdsnämnden	2,287,165	39,000	285,830	2,611,995	2,326,165
Statistiska kontorets styrelse .	305,900	13,000	66,000	384,900	318,900
Biblioteksstyrelsen	536,207	67,225	91,578	695,010	603,432
Rådet till skydd för Stock- holms skönhet	18,900	8,000	—	26,900	26,900
Styrelsen f. Liljevalchs konsthall	84,140	—	5,800	89,940	84,140
Industriverksstyrelsen	21,763,025	1,615,250	9,036,795	32,415,070	23,378,275
Hamnstyrelsen	2,590,250	1,238,500	5,672,110	9,500,860	3,828,750
Handels- och sjöfartsnämnden	2,400	—	—	2,400	2,400
Löneavtalsnämnden	15,200	—	1,800	17,000	15,200
Gatunämnden	8,956,621	8,704,300	1,983,252	19,644,173	17,660,921
Slakthus- och saluhallsstyrelsen	920,320	27,000	612,780	1,560,100	947,320
Kyrkogårdsnämnden	1,208,515	80,000	194,575	1,483,090	1,288,515
Frammände institutioner . . .	1,014,396	1,631,230	199,320	2,844,946	2,645,626
Medel t. stadsfullm:s förfogande	—	8,000,000	—	8,000,000	8,000,000
Summa	139,678,358	25,712,375	37,713,031	203,103,764	165,390,733
Härav utgifter medförande kapitalökning:					
tillgångsökningar			12,829,150		
skuldminskningar			8,715,169		
			= 21,544,319		
Lånemedel (jfr anm. å motstående sida)				22,942,730	22,942,730
Härav utgifter medförande kapitalökning:					
tillgångsökningar			22,502,730		
skuldminskning			—		
			= 22,502,730		
Kommunalskatt				—	—
Summa kronor				226,046,494	188,333,463

Översikt av de i Stockholms stads lönestat upptagna lönegrupperna

enligt den av stadsfullmäktige i juni 1921 beslutade löneregleringen

(med ändringar den 11 dec. 1922 och 28 juni 1923).

(Jfr Kommunal författningssamling för Stockholm 1923 nr 102 och 1927 nr 94.)

Lönegrupp.	Löneklass (årligt totalt avlöningsbelopp) (3-åriga tidsintervaller)				Därav:	
	nr 1.	nr 2.	nr 3.	nr 4.	Varje löne- förhöjnings årliga be- lopp.	Tjänst- göringspen- ningarnas år- liga belopp.
1	1,320	1,500	1,680	1,860	180	396
2	1,440	1,650	1,860	2,070	210	432
3	1,680	1,920	2,160	2,400	240	504
4	1,920	2,190	2,460	2,730	270	576
5	2,160	2,460	2,760	3,060	300	648
6	2,400	2,700	3,000	3,300	300	720
7	2,640	2,940	3,240	3,540	300	792
8	2,880	3,180	3,480	3,780	300	864
9	3,120	3,420	3,720	4,020	300	936
10	3,360	3,660	3,960	4,260	300	1,008
11	3,600	3,900	4,200	4,500	300	1,080
12	3,900	4,200	4,500	4,800	300	1,170
13	4,200	4,530	4,860	5,190	330	1,260
14	4,500	4,830	5,160	5,490	330	1,350
15	4,800	5,160	5,520	5,880	360	1,440
16	5,100	5,460	5,820	6,180	360	1,530
17	5,400	5,790	6,180	6,570	390	1,620
18	6,000	6,420	6,840	7,260	420	1,800
19	6,600	7,050	7,500	7,950	450	1,980
20	7,200	7,680	8,160	8,640	480	2,160
21	7,800	8,340	8,880	9,420	540	2,340
22	8,400	9,000	9,600	10,200	600	2,520
23	9,300	9,900	10,500	11,100	600	2,790
24	10,200	10,800	11,400	12,000	600	3,060
25	11,100	11,850	12,600	—	750	3,330
26	12,000	12,750	13,500	—	750	3,600
27	13,200	13,950	14,700	—	750	3,960
28	14,400	15,150	15,900	—	750	4,320
29	15,600	16,350	17,100	—	750	4,680
30	16,800	17,550	18,300	—	750	5,040

Ann. En del befattningar (bl. a. som borgarråd, fastighetsdirektör, direktör för gas- och elektricitetsverken, befattningarna vid uppbördsverket, flertalet läkarbefattningar vid stadens sjukhus m. m. samt lärarbefattningarna vid stadens undervisningsanstalter) stå utanför ovanstående lönestat.

Till ovan angivna löner kommer ett rörligt lönetillägg enligt i det allmänna tjänstereglementet, punkt 67, angivna grunder (se Kommunal författningssamling för Stockholm 1923 nr 102, 1926 nr 23).

Översikt av avlöningsklasser för viss extra personal vid stadens anstalter och inrättningar

enligt tjänstenämndens beslut den 30 november 1922.

(Jfr Kommunal författningssamling för Stockholm 1922 nr 77.)

Avlöningsklass.	Begy- nelse- avlön- ing.	Årligt avlöningsbelopp efter			Avlönings- förhöjnings- årliga belopp.
		1	4	7	
		års tjänstgöring.			
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
I a	1,260	1,320	1,380	1,440	60
I b	1,320	1,380	1,440	1,500	60
I c	1,380	1,440	1,500	1,560	60
I d	1,440	1,500	1,560	1,620	60
II a	1,560	1,650	1,740	1,830	90
II b	1,620	1,710	1,800	1,890	90
II c	1,680	1,770	1,860	1,950	90
III a	1,800	1,920	2,040	2,160	120
III b	1,920	2,040	2,160	2,280	120

Amn. Till ovanstående avlönningar kommer ett rörligt lönetillägg enligt av stadsfullmäktige fastställda grunder (se Kommunal författningssamling för Stockholm 1923 nr 105).

Uppskattade fastighetsvärden och inkomstbelopp, mantalsskriven folkmängd i

(Se text å

Årtalen med feta siffror utmärka taxeringsår för all fast egendom.	Uppskattat fastighets- värde.	D ä r a v		Uppskattad inkomst (för bevilling).	D ä r a v	
		beskattat.	skattefritt. ¹⁾		beskattad. ¹⁵⁾	skattefri. ²⁾
År 1862	125,918,159	121,452,281	4,465,878	35,736,868	29,991,568	5,745,300
» 1865	156,462,990	142,970,491	13,492,499	34,376,381	28,093,781	6,282,600
» 1867	167,421,594	152,441,295	14,980,299	33,548,184	27,023,284	6,524,900
» 1870	170,247,881	154,075,066	16,172,815	33,698,183	27,397,883	6,300,800
» 1873	185,663,675	168,250,190	17,413,485	45,373,535	36,655,735	8,717,800
» 1876	232,103,522	212,334,525	19,768,997	56,706,194	47,210,294	9,495,900
» 1879	286,055,776	255,912,730	30,143,046	60,491,221	49,643,521	10,847,700
» 1882	333,699,651	300,616,485	33,083,166	68,991,945	56,908,245	12,083,900
» 1884	415,088,778	375,547,500	39,541,278	69,281,730	59,453,030	9,828,700
» 1887	478,764,630	435,452,830	43,311,800	82,585,575	62,625,125	19,960,450
» 1888	492,139,300	448,132,400	44,006,900	82,943,896	62,482,146	20,461,750
» 1889	505,952,675	461,205,875	44,746,800	88,278,753	66,088,753	22,190,000
» 1890	538,627,495	469,218,640	69,408,855	95,001,422	69,745,672	25,255,750
» 1891	555,506,200	483,303,800	72,202,400	96,949,900	70,778,450	26,171,450
» 1892	563,806,900	491,482,400	72,324,500	100,206,945	72,337,695	27,869,250
» 1893	559,339,800	489,206,100	70,133,700	101,999,431	74,575,781	27,423,650
» 1894	564,559,300	494,098,100	70,461,200	106,092,396	79,458,046	26,634,350
» 1895	569,844,800	501,137,400	68,707,400	108,900,485	81,041,735	27,858,750
» 1896	603,588,500	534,150,200	69,438,300	117,224,676	88,649,026	28,575,650
» 1897	621,133,000	550,430,300	70,702,700	128,901,087	98,519,037	30,382,050
» 1898	698,652,900	616,298,250	82,354,650	143,249,085	111,412,835	31,836,250
» 1899	721,529,550	638,785,900	82,743,650	154,597,994	121,027,444	33,570,550
» 1900	748,966,900	664,216,450	84,750,450	165,598,624	130,660,124	34,938,500
» 1901	773,413,100	687,586,850	85,826,250	172,109,281	133,382,631	38,726,650
» 1902	796,012,700	706,368,300	89,644,400	172,369,901	133,957,801	38,412,100
» 1903	961,138,300	846,623,550	114,514,750	194,455,466	156,106,750	38,348,716
» 1904	1,001,284,600	882,292,600	118,992,000	212,402,774	172,827,974	39,574,800
» 1905	1,046,487,810	922,408,910	124,078,900	226,482,213	185,380,663	41,101,550
» 1906	1,095,643,800	969,226,500	126,417,300	245,801,086	204,689,736	41,111,350
» 1907	1,152,734,000	1,021,822,400	130,911,600	272,928,799	230,738,299	42,190,500
» 1908	1,438,793,100	1,201,431,500	237,361,600	293,353,509	252,291,059	41,062,450
» 1909	1,484,998,600	1,240,130,600	244,868,000	291,921,374	250,449,804	41,471,570
» 1910	1,521,675,460	1,266,898,460	254,777,000	287,776,480	245,760,954	42,015,526
» 1911	1,559,046,600	1,297,907,900	261,132,700	310,994,457	269,486,107	41,508,350
» 1912	1,589,921,600	1,325,463,183	264,458,467	323,612,910	282,163,960	41,448,950
» 1913 ¹⁰⁾	1,868,454,400	1,474,830,100	393,624,300	364,356,790	319,361,940	44,994,850
» 1914	1,907,901,200	1,520,315,800	387,585,400	375,922,760	330,151,510	45,771,250
» 1915	1,954,711,000	1,562,059,500	392,651,500	374,725,680	327,394,880	47,330,800
» 1916 ¹¹⁾	2,001,405,000	1,606,804,400	394,600,600	433,875,110	435,452,360	48,422,750
» 1917	2,032,802,200	1,638,054,400	394,747,800	700,333,530	648,667,970	51,665,560
» 1918	2,266,604,600	1,829,367,800	437,236,800	885,034,620	787,264,110	47,770,510
» 1919	2,297,544,400	1,854,168,400	443,376,000	1,009,817,700	977,457,740	32,359,960
» 1920	2,348,506,860	1,905,388,800	443,118,060	1,332,969,250	1,280,552,560	52,416,690
» 1921 ¹³⁾	2,367,298,240	2,053,177,970	314,120,270	1,439,845,734	1,094,762,080	269,841,610
» 1922	2,894,610,000	2,394,997,700	499,612,300	1,187,923,730	865,838,130	256,114,370
» 1923	2,942,495,300	2,450,620,500	491,874,800	997,782,305	736,272,250	209,949,380
» 1924	3,011,416,250	2,510,449,150	500,967,100	995,989,930	731,036,160	212,358,250
» 1925	3,121,089,900	2,610,386,250	510,703,650	1,033,414,360	758,013,890	219,567,980
» 1926	3,233,014,300	2,725,755,990	507,258,310	1,088,837,370	801,904,170	228,726,020
» 1927	3,368,491,600	2,846,639,390	521,922,210	1,143,348,020	845,085,180	236,608,830
» 1928	3,720,285,000	3,133,421,600	586,863,400	1,180,907,130	878,973,250	241,326,350

Anm. Ang. noter och förklaringar, se sid. 456. — Ang. åren 1863—86, se kommunalkalendern 1917.

påförda utskylder och kommunalskatt (i kronor) samt Stockholm åren 1862—1928.

sid. 456.)

Uppskattad inkomst för inkomst- o. förmögenhetsskatt. 7) 9)	Påförda utskylder.	D ä r a v		Kommunalskatt. 4)	Mantalskriven folkmängd vid årets början.	Per invånare.			År.
		krono- 16)	kommunala. 3)			fastighetsvärde. 5)	inkomst-belopp. 6)	utskylds-belopp.	
— ¹²⁾	—	—	—	—	113,576	1,069	315	—	1862
—	1,581,341	472,658	1,108,683	—	123,486	1,158	278	12.81	1865
—	2,025,395	632,935	1,392,460	—	127,597	1,195	263	15.87	1867
—	2,273,260	465,732	1,807,528	3.00	131,128	1,175	257	17.34	1870
—	2,797,095	558,643	2,238,452	3.00	139,896	1,203	324	19.99	1873
—	3,595,868	700,598	2,895,270	3.00	144,974	1,465	391	24.80	1876
—	4,229,965	1,070,959	3,159,006	3.00	161,722	1,582	374	26.16	1879
—	4,937,890	1,229,316	3,708,574	3.00	174,702	1,721	395	28.26	1882
—	5,082,617	862,054	4,220,563	3.00	190,842	1,968	363	26.63	1884
—	5,917,981	933,585	4,984,396	3.50	216,807	2,008	381	27.30	1887
—	5,314,074	940,177	4,373,897	3.50	221,551	2,023	374	23.99	1888
—	5,520,236	984,468	4,535,768	3.50	228,118	2,022	387	24.20	1889
—	6,262,550	1,028,749	5,233,801	4.00	236,350	1,985	402	26.50	1890
—	6,359,785	1,046,809	5,312,976	4.00	245,331	1,970	395	25.92	1891
—	6,497,273	1,066,547	5,430,726	4.00	248,051	1,981	404	26.19	1892
—	6,921,823	1,380,058	5,541,765	4.00	249,252	1,963	409	27.77	1893
—	8,044,660	2,168,370	5,876,290	4.00	252,937	1,953	419	31.80	1894
—	8,185,139	2,199,130	5,986,009	4.00	259,304	1,933	420	31.57	1895
—	7,479,809	1,544,910	5,934,899	3.50	267,100	2,000	439	28.00	1896
—	7,517,850	1,343,240	6,174,610	3.25	274,609	2,004	469	27.38	1897
—	8,057,904	1,508,999	6,548,905	3.00	282,795	2,179	507	28.49	1898
—	8,620,100	1,618,399	7,001,701	3.00	291,589	2,191	530	29.56	1899
—	9,193,678	1,728,774	7,464,904	3.00	297,078	2,236	557	30.95	1900
—	11,361,781	3,289,456	8,072,325	3.25	300,523	2,288	573	37.81	1901
—	12,739,428	3,317,064	9,422,364	4.00	301,697	2,341	571	42.23	1902
7) 192,534,900	14,860,543	5,400,720	9,459,823	3.25	305,115	2,775	637	48.70	1903
215,292,500	16,062,713	6,144,952	9,917,761	4.10	309,647	2,849	686	51.87	1904
235,713,300	17,862,800	6,613,857	11,248,943	4.40	317,946	2,901	712	56.18	1905
265,286,100	21,338,114	7,215,466	14,122,648	5.10	324,488	2,987	758	65.76	1906
307,988,900	25,248,271	8,435,503	16,812,768	5.50	332,738	3,071	820	75.88	1907
331,828,600	25,133,969	8,835,341	20,298,628	6.00	337,460	3,560	869	5) 74.48	1908
323,658,000	30,581,358	9,222,366	21,358,992	6.40	339,582	3,652	860	90.06	1909
318,849,000	29,738,207	9,930,629	19,807,578	6.00	341,816	3,706	842	87.00	1910
9) 422,940,200	33,678,926	12,156,307	21,522,619	6.00	343,832	3,775	904	97.95	1911
434,011,530	36,312,433	13,381,673	22,930,760	6.00	346,599	3,824	934	104.77	1912
484,358,350	40,611,963	15,307,733	25,304,180	6.00	376,171	3,921	969	107.96	1913
504,876,000	42,298,310	16,105,280	26,193,030	6.00	382,085	3,979	984	110.70	1914
480,453,700	41,027,151	14,560,458	26,466,693	6.00	386,270	4,044	970	106.21	1915
600,761,600	53,758,712	20,305,161	33,453,551	6.00	398,639	4,031	1,214	134.86	1916
853,759,900	82,812,294	32,729,705	50,082,589	6.40	408,792	4,007	1,713	202.68	1917
1,029,312,300	140,127,410	77,020,555	63,106,855	6.75	413,163	4,428	2,021	339.16	1918
1,190,157,800	175,506,735	78,958,372	96,548,363	8.60	408,456	4,539	2,472	429.68	1919
12) 1,426,147,300	214,428,445	90,655,194	123,773,251	8.50	415,201	4,589	3,210	516.44	1920
1,424,522,235	189,000,028	93,223,942	95,776,086	14) 6.65	419,788	4,891	3,430	450.23	1921
1,188,582,569	129,411,896	69,858,586	59,553,310	4.90	422,042	5,675	2,815	306.63	1922
1,004,910,930	107,560,644	54,801,457	52,759,187	5.10	424,944	5,767	2,348	253.12	1923
1,016,543,760	108,441,234	54,892,301	53,548,933	5.20	429,812	5,841	2,317	252.80	1924
1,072,989,927	120,069,654	57,956,733	62,112,921	5.90	438,896	5,948	2,355	273.57	1925
1,151,070,710	122,936,654	59,878,145	63,058,509	5.65	442,528	6,160	2,460	277.81	1926
1,189,047,350	124,605,713	58,976,748	65,628,992	5.60	453,332	6,279	2,522	274.87	1927
1,249,164,390	128,893,966	61,032,247	67,861,719	5.50	464,699	6,743	2,541	277.37	1928

Uppgifterna ang. utskylder för år 1928 äro preliminära.

Uppskattade fastighetsvärden och inkomstbelopp samt påförda utskylder i Stockholm åren 1862—1928.

Till tabellen å sidorna 454 och 455.

Till förtydligande av den livliga utveckling, som utmärkt Stockholm under senare årtionden, torde omstående sammanställning av några viktigare ekonomiska data rörande huvudstaden — uppskattat fastighetsvärde, uppskattad inkomst och påförda utskylder — sätta i relation till folkmängden vara av intresse. Till utgångspunkt har därvid valts år 1862¹⁷⁾, som är det år, till vilket taxeringsstatistiken i sitt nuvarande skick går tillbaka, och som på samma gång representerar året för de nya kommunallagarnas tillkomst.

Det uppskattade *fastighetsvärdet* utgjorde år 1862 125.9 milj. kr., varav 121.4 milj. kr. värde var bevillningsbeskattat och 4.5 milj. kr. värde var bevillningsfritt, motsvarande statens

och vissa stadens och menigheters fastigheter. Fastighetsvärdet har därefter, fränsett en kortvarig tillbakagång omkring år 1870, varit i jämnt stigande. År 1928 hade att uppvisa värdesiffran 3,720.3 milj. kr. eller mer än 29.5 gånger så högt värde som år 1862. Den absoluta ökningen av denna värdesiffran under tidrymden 1862—1928 uppgår sålunda till 3,594.4 milj. kr. Stegringarna 1908, 1918, 1922 och 1928 bero på de då verkställda omtaxeringarna av all fast egendom; ökningen 1913 har utom i enahanda förhållande även sin grund i inkorporeringen av Brännkyrka (av fastighetsvärdet kom på Brännkyrkas del 52,990,800 kr.), och av ökningen 1916 belöpte sig 17,509,600 kr. på det då inkorporerade

Noterna 1—16 hänföra sig till tab. å sid. 454—455. — I tabellen angivna uppskattade (taxerade) belopp hava hämtats från generalsammandragen över bevillningen etc. (t. o. m. 1921) och skattatextaxeringarna (fr. o. m. 1922). Rörande en del inadvettens i dessa uppgifter, som vid särskilda undersökningar för vissa är konstaterats, hänvisas till i Sveriges officiella statistik, serien »Inkomst och förmögenhet», publicerade redogörelser härför.

¹⁾ Statens (fr. o. m. år 1921 endast vissa, jfr not 13) samt vissa kommunens och menigheters fastigheter. ²⁾ Avdrag enligt (numera) § 12 bevillningsförordningen. Storleken av såväl den från bevilling helt och hållet befriade inkomsten som det bevillningsfria avdraget har varit växlande bestämt under årens lopp, vilket förklarar en del mera betydande differenser i här redovisade inkomstbelopp för några varandra närliggande år. I summorna för åren 1916—1920 ingå jämväl för dessa år stadgade särskilda avdrag vid resp. års taxering till bevilling för inkomst samt till inkomst- och förmögenhetsskatt. Fr. o. m. år 1921 har en uppdatering skett av den »uppskattade inkomsten» i sådan inkomst, som ej upptages till bevillnings-taxering (vissa »allmänna avdrag» och »taxerad inkomst»; å den senare göras vissa avdrag enligt § 12 bevillningsförordningen, varefter återstoden utfores som »beskattningsbart belopp» (upptaget i vidstående kolumn, jfr not 15). Då avdragen enligt § 12 bevillningsförordningen numera icke redovisas i den officiella statistiken, äro fr. o. m. 1922 beloppen i denna kolumn, vilka konstruerats ur andra uppgifter, endast att betrakta som approximativa. ³⁾ Inkl. avgifter till den kyrkliga kommunen samt, t. o. m. 1887, fastighetsskatt (upphörd fr. o. m. 1888) och, fr. o. m. 1921, kommunala progressivskattens kommunandel. Påförda kommunalutskylder (och kommunal-skatt) utgå först året efter det, till vars taxering de hänföra sig. ⁴⁾ Till den borgerliga kommunen uttaxerat belopp, t. o. m. 1910 per bevillningskrona, fr. o. m. 1911 per $\frac{1}{10}$ bevillningskrona. T. o. m. 1903 skedde dessutom särskilda uttaxeringar för stadens allmänna folkskolor, med belopp varierande från 45 till 92 öre per bevillningskrona, samt för skolhusbyggnader; fr. o. m. 1904 äro dessa inbegripna i kommunalskatten. Fr. o. m. år 1921 avses här den uttaxering, som äger rum utöver kommunala progressivskatten. (Jfr not 3.) ⁵⁾ Statens samt vissa kommunens och menigheters fastigheter ej inräknade, jfr not 1. ⁶⁾ Samtliga för bevilling uppskattade inkomster (inkl. bevillningsfria). ⁷⁾ För åren 1903—1910 låg till grund för den statliga inkomstbeskattningen ett särskilt »beräknat belopp» (se kommunalkalendern 1919). ⁸⁾ Bevilling och inkomstskatt på grund av skatteinbetalningens omläggning påförda endast med halva belopp att betalas i slutet av år 1908 (detta år inbetalades således $\frac{1}{2}$ kronoskatt). ⁹⁾ Fr. o. m. år 1911 »taxerat belopp», d. v. s. inkomsten och $\frac{1}{100}$ av förmögenheten. ¹⁰⁾ Fr. o. m. år 1913 inkl. Brännkyrka. ¹¹⁾ Fr. o. m. år 1916 inkl. Bromma. ¹²⁾ Fr. o. m. 1920 inkl. taxering enl. § 19 mom. 1 inkomstskatteförordningen (A-skatt för inländska aktiebolag och solidariska bankbolag). ¹³⁾ Fastighetsbevilling utgår fr. o. m. år 1921 även för fastigheter, som förut enl. § 5 bevillningsförordningen varit skattefria, därest de användas för industriellt ändamål eller uthyras mot vederlag. Bevilling av inkomst beräknas fr. o. m. år 1921 även å inkomst av fast egendom. ¹⁴⁾ Härtill kommer fr. o. m. år 1921 uttaxering av kommunala progressivskattens kommunandel. ¹⁵⁾ Fr. o. m. år 1921 »beskattningsbart belopp» (efter samtliga i bevillningsförordningen medgivna avdrag). ¹⁶⁾ Krigskonjunkturskatt och värnskatt ej inräknade. — ¹⁷⁾ Rörande fullständiga uppgifter för åren 1863—86 hänvisas till kommunalkalendern 1917.

Bromma. Bemärkas bör även, att fr. o. m. år 1921 de fastigheter, som tidigare enl. § 5 bevillningsförordningen varit fria från bevilling, påföras dylik, därest de användas för industriellt ändamål eller uthyras mot vederlag. Av 1928 års fastighetsvärde erlades bevilling för 3,133.4 milj. kr.; bevilningsfria voro 586.9 milj. kr. eller mer än 4.8 gånger hela det värdebelopp, som år 1862 beskattades.

Beloppen av den för bevilningen¹⁾ uppskattade *inkomsten* förete ungefär motsvarande fluktuationer som fastighetsvärdet. År 1862 visar en inkomst på 35.7 milj. kr., varav nära 30 milj. kr. voro beskattade och 5.7 milj. kr. skattefria. År 1928 uppgår den till ett tal, som är 33.0 gånger större än 1862 års värde, nämligen 1,180.9 milj. kr., därav 879.0 milj. kr. beskattade och omkring 241.3 milj. kr. skattefria (enligt § 12 bevilningsförordningen). Sistnämnda belopp, de bevilningsfria avdragen, utgjorde 1920 52.4 milj. kr. eller inemot dubbelt så mycket som hela den beskattade inkomsten år 1862. Den stora ökningen efter år 1920 beror på att avdragen (enligt § 12 bevilningsförordningen) numera bestämmas efter andra grunder; de ytterligare avdrag, som ske enligt § 11 bevilningsförordningen hava i tabellen icke inräknats i ovanberörda skattefria belopp. Särskilt anmärkningsvärd är den starka inkomstökningen under och närmast efter krigstiden; det uppskattade inkomstbeloppet för 1921 var sålunda 3.8 gånger större än 1915 års (och över 40 gånger större än 1862 års). Förhållandet måste emellertid ses mot bakgrunden av dessa års abnorma ekonomiska förhållanden och den därmed sammanhängande oerhörda nedgången av penningvärdet.

Angående de påförda *utskylderna* hava fullständiga uppgifter icke kunnat erhållas hos upp-
bördsverket för åren 1862—1864. Året 1865 visar emellertid för inalles påförda utskylder siffran 1.6 milj. kr., varav 0.5 milj. kronoutskylder och 1.1 milj. kommunala. För år 1928 har påförts det mer än 81.5 gånger större utskyldsbeloppet 128.9 milj. kr., varav 61.0 milj. kr. kronoutskylder och 67.9 milj. kr. kommunala utskylder. Det är de senare åren, som här medfört den kraftigaste ökningen, vars kulmen nåddes år 1920 med ett utskyldsbelopp 136 gånger större än 1865 års och 23 gånger större än 1900 års. Det har särskilt varit kronoskatten, som betingat denna kraftiga stegring. Under det att nämligen för tiden 1900—1928 samtliga utskylder drygt fjortonfaldigats, från 9.2 milj. kr. till 128.9 milj. kr., och kommunalutskyld-

erna för sin del föga mer än niodubblats, från 7.5 milj. kr. till 67.9 milj. kr., hava däremot kronoutskylderna mer än trettiofemdubblats på samma tid, från 1.7 milj. kr. till 61.0 milj. kr. — Den uttaxerade kommunalskatten per bevilningsenhet har stigit från 3 kr. (3.55 kr. inkl. skolutskylder) år 1870 till 8.50 kr. år 1920. Då inträdde en sänkning, delvis beroende på den efter fast skala utgående kommunala progressivskatten, men följd av en viss stegring; i kommunalutskyldernas totala belopp ingår progressivskattens kommunandel för år 1928 med 7.8 milj. kr.

Av särskilt intresse torde en jämförelse mellan huvudstadens folkmängd och ovan anförda siffror vara. Tabellen lämnar i detta hänseende uppgift angående såväl fastighetsvärdet och inkomstbeloppet som även utskyldsbeloppet *per invånare* för varje år under den behandlade perioden. Under det att på varje invånare år 1862 kom ett fastighetsvärde av 1,069 kr. och ett medelinkombsbelopp av 315 kr., har år 1928 att uppvisa siffrorna 6,743 kr. och 2,541 kr. Siffrorna utvisa, att fastighetsvärdet och medelinkomsten för person stigit till 6.3, resp. 8.1 gånger större belopp. Särskilt anmärkningsvärd var stegringen i medelinkomst under den senaste högkonjunkturperioden, nämligen från 970 kr. år 1915 upp till 3,430 kr. år 1921; härvid bör dock uppmärksammas, att denna stegring skedde under de särdeles abnorma ekonomiska förhållanden, som dessa år förete. — Ser man så slutligen på siffrorna för det utskyldsbelopp, som varje person i medeltal haft att utgöra, finner man rätt anmärkningsvärda förhållanden. För år 1865 utgjorde utskyldsbeloppet per huvud 12.81 kr.; 1920 års siffror var 516.44 kr., visande att för detta år varje person betalade mer än 40 gånger så mycket i årlig skatt som år 1865; 1928 års medeltal, 277.37 kr., är nära 21.7 gånger så stort som 1865 års.

Redan av det ovan anförda framgår, att skattebeloppet för varje person vuxit väsentligt snabbare än värdet av personens »ägande» fastighet eller inkomst. Till bättre klargörande av detta förhållande kan man — för att förskaffa sig en enda grundsiffra, till vilken skatten hänföres — lämpligen anse inkomsten av fastighetsvärdet motsvara 5 % därå, ett beräkningssätt, som naturligen endast är en mycket grov approximation i betraktande av de växlande teckningsförhållandena. Man finner då, att år 1865 mot skattebeloppet 12.81 kr. svarade en totalinkomst av 336 kr., vadan således skatten utgjorde 3.81 % av inkomsten. För år 1928 ställa sig siffrorna sålunda: skattebeloppet 277.37 kr. för person utgör 9.64 % av den beräknade totalinkomsten, 2,878 kr. Den relativa skattesatsen, på detta sätt beräknad, har sålunda ökat 2.5 gånger. Beträffande dessa siffror torde även böra ihågkommas, att de bevilningsfria avdragen icke äro frånräknade, vadan den av skatt i verkligheten träffade inkomsten belastas betydligt mera.

¹⁾ Några över längre tid utsträckta jämförelser beträffande variationerna av den till inkomstskatt, resp. inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade inkomsten äro icke möjliga på grund av de förändringar i taxeringsgrunderna, som tid efter annan ägt rum (jfr sid. 456, noterna 7, 9 och 12).

Stockholms stads lantegendomar (utanför den äldre

(Enligt uppgifter från

E g e n d o m.	Kommun (församling).	Inköpsår.	Inköpspris. Kronor.
Enskede ¹⁾	Brännkyrka	1904	2,000,000
Ulvsunda ¹⁾	Bromma	1904	909,611
Traneberg	D:o	1904	190,000
Åkeshov och Stora Nockebyhov, del av ¹⁾	D:o	1904	400,000
St. Angby	D:o	1904	100,000
Årsta (med undantag av vissa lägenheter)	Brännkyrka	1905	2,300,000
Mossen (del av Östberga m. m.)	D:o	1905	175,000
Svedmyran	D:o	1905	155,000
Ålsten (med undantag av lägenheten Skogsbo)	Bromma	1905	295,000
Gubbängen	Brännkyrka	1908	200,000
Lillsjönäs (med undantag av vissa tomter)	Bromma	1908	150,000
Appelviken och Alviken (med undantag av vissa områden) ¹⁾	D:o	1908	1,270,000
Södertörns villastad (Farsta och Lilla Sköndal m. m.) ¹⁾	Brännkyrka	1912	1,000,000
Orhem	D:o	1913	225,000
Johannelund (med tillhörande del av Svartvik)	Bromma	1919	1,673,724
Skogsbo (jfr ovan)	D:o	1920	134,650
Smedslätten, del av	D:o	1922	621,000
Skarpnäck	Brännkyrka	1922	2,400,000
Beckomberga	Bromma	1927	} 1,580,000 ²⁾
Räcksta	Spånga	1927	
Summa eller medeltal	—	—	15,778,985
Grundsborg	Brännkyrka	1883	115,000
Årsta holmar	D:o	1886	50,000
Sundsta	D:o	1889	65,000
Norsborg	Botkyrka	1899	185,000
Vällinge	Salem	1899	385,000
Bergaholm	D:o	1899	170,000
Fågelsta och Säby ¹⁾	D:o	1899	234,000
Sturehov med Nyckelby, Nibbla och Söderby ¹⁾	{ Botkyrka, Ekerö, } Salem	1899	600,000
Rönninge, två områden vid ¹⁾		1901	4,000
Lindhov, del av	Botkyrka	1903	20,000
Hammarby, del av	D:o	1903	6,500
Skårby (med undantag av vissa tomter) ¹⁾	Salem	1907	275,000
Hallinge ¹⁾	D:o	1909	150,000
Oxelby och Talby (med undantag av visst område)	D:o	1914	} 305,000
Glasberga, del av	Östertälje	1914	
Höganörp med Ladvik, delar av	Salem	1914	155,000
Talby, del av	D:o	1918	55,000
Summa eller medeltal	—	—	2,774,500
Stenhamra	Sånga	1884	25,000
Riddersvik och Lövsta	Järfälla	1885	140,000
Skrubba	Brännkyrka	1894	55,000
Långbro, delar av	D:o	1902	56,165
Slagsta	Botkyrka	1908	³⁾ 175,722
Herrängen, delar av	Brännkyrka	1913	37,459
Eolshäll	D:o	1916	40,000
Hammarby (med undantag av vissa områden) ¹⁾	Nacka	1917	3,600,000
Husby, del av	Munsö	1919	250,000
Sättra	Adelsö	1922	375,000
Vätöberg	Vätö	1926	5,000
Summa eller medeltal	—	—	4,759,346
Totalsumma eller medeltal	—	—	23,312,831

¹⁾—³⁾ Ang. noter se sid. 460.

jurisdiktionsgränsen) vid slutet av år 1928.⁴⁾

stadens fastighetskontor.)

Areal i hektar. ⁵⁾	Inköpspris per		Stadsfullmäktiges handlingar.		Nuvarande eller avsedd huvudanvändning.
	kvm. Öre.	kvfot. Öre.	Protokoll.	Bih., Utl. nr.	
606·59	32·97	2·91	30/3 1904	B. 25, 42	För stadsområdets utvidgande (byggnadstomter, industrianlägg., begravningsplats, slakthus m. m.)
587·16	15·49	1·37	21/11 1904	B. 150	D:o
28·00	67·86	5·98	21/11 1904	B. 150	D:o
584·46	6·84	0·60	21/11 1904	B. 150	D:o
156·00	6·41	0·56	21/11 1904	B. 153	D:o
379·97	60·53	5·34	1/2 1905	B. 13	D:o
137·23	12·75	1·12	20/6 1905	B. 79	D:o
130·69	11·86	1·04	20/6 1905	B. 79	D:o ⁶⁾
180·79	16·32	1·44	21/12 1905	B. 147	D:o
76·02	26·31	2·32	25/5 1908	B. 80	D:o
9·39	159·74	14·08	26/10 1908	B. 155	D:o
75·05	169·22	14·92	7/12 1908	B. 173	D:o
645·00	15·50	1·40	28/5 1912	B. 82	D:o
192·60	11·68	1·03	11/12 1913	B. 206	D:o
40·35	414·82	36·57	28/4 1919	B. 56	D:o ⁷⁾
1·97	683·50	60·25	16/2 1920	B. 21	D:o
20·70	300·00	26·45	30/1 1922	U. 10	D:o
670·00	35·82	3·16	20/3 1922	U. 66	D:o
508·00	31·10	2·74	17/9 1927	U. 294	D:o ⁸⁾
5,029·97	31·37	2·77	—	—	
1·54	746·75	65·83	13/9 1883	B. 45	För stadens vattenledning (delvis uthyrt).
7·40	67·57	5·96	9/3 1886	B. 8	D:o (utarrenderat).
2·18	298·17	26·28	1/6 1889	B. 40	D:o (delvis uthyrt).
349·60	5·29	0·47	19/12 1899	B. 100	D:o (delvis utarrenderat).
1,102·33	3·49	0·31	19/12 1899	B. 100	D:o (utarrenderat ⁹⁾ .
557·80	3·05	0·27	19/12 1899	B. 100	D:o
535·60	4·37	0·39	19/12 1899	B. 100	D:o
1,146·22	5·23	0·46	19/12 1899	B. 100	D:o D:o ¹⁰⁾
0·72	55·56	4·90	4/3 1901	B. 25	D:o
27·83	7·19	0·63	—	—	D:o
21·16	3·07	0·27	—	—	D:o (delvis utarrenderat).
297·46	9·24	0·81	21/10 1907	B. 189	D:o (utarrenderat).
392·51	3·82	0·34	21/12 1909	B. 191	D:o
610·00	5·00	0·44	10/10 1914	B. 13	D:o
309·00	5·02	0·44	19/10 1914	B. 13	D:o
110·50	4·98	0·44	18/2 1918	B. 24	D:o
5,471·85	5·07	0·45	—	—	
12·83	19·49	1·72	3/6 1884	B. 74	För stadens stenhuggerier.
276·44	5·06	0·45	13/3 1885	B. 60	För stadens renhållning.
280·60	1·96	0·17	18/6 1894	B. 51	Skyddshem för gossar.
24·42	23·00	2·03	18/12 1902	B. 141	Sinnessjukhus.
131·00	13·41	1·18	20/1 1908	B. 8	För barnavårdsändamål.
3·41	110·00	9·70	31/3 1913	B. 42	Sinnessjukhus.
5·03	79·52	7·01	21/2 1916	B. 6	Barnhem.
360·00	100·00	8·82	19/11 1917	B. 179	För hamnändamål m. m.
65·00	38·46	3·39	19/5 1919	B. 65	För grustäkt.
250·60	14·96	1·32	20/3 1922	U. 65	För barnavårdsändamål.
11·56	4·33	0·38	15/2 1926	U. 44	För stadens stenhuggerier.
1,420·89	33·50	2·95	—	—	
11,922·71	19·55	1·72	—	—	

⁴)—¹⁰) Ang. noter se sid. 460.

Anmärkningar till tabellen sid. 458—459.

De i tabellen upptagna arealerna äro de vid tiden för resp. förvärv angivna; i några fall hava vid noggrannare mätning obetydliga avvikelser konstaterats.

Vidare må anmärkas, att i åtskilliga fall efter resp. förvärv vissa försäljningar till enskilda av till resp. egendomar hörande mindre områden skett, vadan i tabellen lämnade arealuppgifter ej exakt angiva storleken av det nuvarande markinnehavet.

Arealen av å stadens lantegendomar befintliga skogar uppgår till sammanlagt omkring 7,136 har, varav produktiv skogsmark omkring 5,801 har (enl. uppgifter i Utl. 1928: nr 73, sid. 300).

Utom äldre jurisdiktionsgränsen disponerar staden i övrigt inom Stockholms län den under kyrkogårdsnämndens förvaltning stående norra begravningsplatsen, av vilken större delen emellertid innehaves endast med nyttjanderätt, ett mindre strandområde vid Stallmästaregården, av staten upplåtet utan ersättning, vaktstugan vid Ålkistan, vissa delar av danvikshemmanet Hen-

riksdal m. fl. för Hammarbyleden erforderliga, genom expropriation eller köp förvärvade markområden i Nacka socken (tillsammans c:a 15 har; jfr Bih. 1928: nr 10, sid. 6), ävensom skoltomter samt åtskilliga gaturegleringsfastigheter och enstaka smärre tomter och lägenheter i Brännkyrka och Bromma. Härjämte har staden genom köp eller expropriation förvärvat för vattenledningen Norsborg—Stockholm, för huvudavloppsledningen i Brännkyrka samt för järnvägarna Spånga—Lövsta, Nyboda—slakthuset och Sundbyberg—Ulvunda erforderlig mark.

Utanför Stockholms län äger staden barnsanatoriet Tjärnan i Hedemora socken (c:a 138 har), den av stadens skyddshem för flickor disponerade egendomen Eknäs i Vallby socken, Uppsala län (c:a 58 har), vissa för elektricitetsverket inköpta strandområden vid Dalälven (Untra) (c:a 1,000 har) och vid Svarthålsforsen i Indalsälven ävensom del av torvmossen Örsmossen i Tensta socken, Uppsala län, inköpt för renhållningsverkets pudrettberedning.

Noter till tabellen sid. 458—459.

¹⁾ Vissa områden och tomter hava efter förvärvet blivit fränsålda (jfr anm. ovan).

²⁾ Då i köpevillkoren stipulerats viss räntefrihet, motsvaras angivna inköpspris, 1,580,000 kr., av en nominell köpeskilling av 1,800,000 kr.

³⁾ En niondel av egendomen, tillhörande Forsgrénsska fonden, har tillfallit staden i form av donation och värderades vid densamma överlämnande till 15,722 kr. (beloppet inberäknat i totalpriset i tabellen).

⁴⁾ I förteckningen äro upptagna endast sådana av Stockholms stad förvärvade lantegendomar, som äro belägna inom Stockholms stad och län (se anm. ovan).

⁵⁾ Arealuppgifterna angiva ej exakt storleken

av det nuvarande markinnehavet (jfr anm. ovan).

⁶⁾ Ett område å 5·8 har är 1928 utarrenderat till fattigvårdsnämnden för anläggande av ett nytt ålderdomshem.

⁷⁾ Ett område å 3·17 har är utarrenderat till barnavårdsnämnden (för barnhemmet Tempelbacken).

⁸⁾ Större delen av egendomen Beckomberga torde komma att tagas i anspråk för uppförande av ett nytt sinnessjukhus.

⁹⁾ Hälsovårdsnämnden förhyr huvudbyggnaden m. m. för A. och H. Pålsons konvalescenthems räkning.

¹⁰⁾ På egendomen Söderby är ett område av 109·10 har avsåndrat för Söderby sjukhus.